

Zpráva o životním prostředí v Ústeckém kraji

Zpracovala

CENIA, česká informační agentura životního prostředí

Celková redakce

T. Ponocná a L. Hejná

Autoři

J. Mertl, T. Myšková, H. Pernicová, J. Pokorný, T. Ponocná, M. Rollerová, V. Vlčková

Mapové výstupy

Mapový podklad vytvořen na základě dat ArcČR 500 v. 3.0. Tematický obsah vytvořen z dat poskytnutých institucemi uvedenými jako zdroj u jednotlivých map.

Autoři: L. Rejentová, Z. Stein

Fotografie na straně 6

Hora Říp od Ctiněvsi

Zdroj: wikimedia.org (autor: Aktron)

Autorizovaná verze

© Ministerstvo životního prostředí, Praha

ISBN 978-80-87770-37-5

Kontakt

CENIA, česká informační agentura životního prostředí

Vršovická 1442/65, 100 10 Praha 10

tel.: +420 267 125 340

info@cenia.cz, <http://www.cenia.cz>

Sazba a úprava

Jakub Smolka

Obsah

Úvod	4
Data a jejich dostupnost	5
1 Charakteristika kraje	6
2 Ovzduší	10
2.1 Emisní situace	11
2.2 Kvalita ovzduší	12
3 Voda	14
3.1 Jakost vody	15
3.2 Vodní hospodářství	17
4 Příroda a krajina	19
4.1 Využití území	20
4.2 Územní a druhová ochrana přírody	22
4.3 Natura 2000	23
5 Lesy	24
5.1 Druhová a věková skladba lesů	25
6 Zemědělství	27
6.1 Ekologické zemědělství	28
7 Průmysl a energetika	29
7.1 Těžba	30
7.2 Průmysl	32
7.3 Spotřeba elektrické energie	34
7.4 Vytápění domácností	35
8 Doprava	37
8.1 Emise z dopravy	38
8.2 Hluková zátěž obyvatelstva	40
9 Odpady	41
9.1 Produkce odpadů	42
Další informace k aktivitám a problémům řešeným v rámci kraje v oblasti životního prostředí	44
Seznam zkratk	47

Úvod

Zprávy o životním prostředí v krajích ČR jsou počínaje rokem 2015 (tedy počínaje zprávami o životním prostředí v krajích ČR za rok 2014) každoročně zpracovávány na základě zákona č. 123/1998 Sb., o právu na informace o životním prostředí, ve znění pozdějších předpisů.

Zprávy o životním prostředí v krajích ČR se zabývají charakteristikou stavu a vývoje životního prostředí v jednotlivých krajích ČR, jejich aktuálními problémy a aktivitami. Představují významný podklad informací pro politické činitele, odborné pracovníky státní a veřejné správy, i pro širokou veřejnost na národní a regionální úrovni.

Zpracováním těchto zpráv je pověřena CENIA, česká informační agentura životního prostředí. Zprávy jsou zveřejněny v elektronické podobě (<http://www.cenia.cz>, <http://www.mzp.cz>) a jsou rovněž distribuovány na USB nosičích spolu se Zprávou o životním prostředí ČR 2016 a Statistickou ročenkou životního prostředí ČR 2016.

Data a jejich dostupnost

Zprávy o životním prostředí v krajích ČR jsou zpracovány na základě rezortních a mimorezortních dat dostupných pro daný rok hodnocení.

Vzhledem k systému získávání a zpracování dat nejsou některá data pro indikátory dostupná v době uzávěrky těchto zpráv.

Využití území bylo vyhodnoceno dle souhrnných dat katastru nemovitostí, veřejného registru půdy LPIS a databáze CORINE Land Cover vytvořené pomocí metod dálkového průzkumu Země. Metodika pořizování dat z těchto tří zdrojů se liší, a proto výsledky nejsou zcela srovnatelné, dohromady ovšem poskytují komplexní a navzájem se doplňující informaci. Katastr nemovitostí představuje evidenční stav parcel, veřejný registr půdy LPIS stav zemědělské půdy, na kterou jsou žádány dotace, a databáze CORINE Land Cover představuje krajinný pokryv, avšak s tím omezením, že minimální velikost mapovací jednotky 25 ha může v důsledku generalizace poněkud zkreslit podíly jednotlivých kategorií.

Průmysl – IPPC – Zařízení, která spadají do režimu IPPC (integrovaná prevence a omezování znečištění, z angl. Integrated Pollution Prevention and Control), jsou velké průmyslové a zemědělské podniky, výrobci potravin a krmiv, provozovatelé skládek, spaloven atd., které jsou definovány v příloze č. 1 zákona č. 76/2002 Sb., o integrované prevenci. Pro provoz těchto zařízení je nutné integrované povolení. Integrované povolení je rozhodnutí, kterým se stanoví podmínky k provozu zařízení. Vydává se namísto rozhodnutí, stanovisek, vyjádření a souhlasů vydávaných podle zvláštních právních předpisů v oblasti ochrany životního prostředí a ochrany veřejného zdraví a v oblasti zemědělství, pokud to tyto předpisy umožňují. Integrovaná povolení reagují na aktuální situaci v zařízeních, proto jsou průběžně vydávána nová, jiná se mění, či zanikají. Data týkající se IPPC v těchto zprávách jsou aktuální k 14. 2. 2017.

Emise z dopravy – Data celkových emisí z dopravy, ze kterých je stanoven podíl dopravy na emisní bilanci, nezahrnují emise z nedopravních mobilních zařízení, které jsou však součástí kategorie zdrojů REZZO 4 sledované v rámci celkové emisní bilance zveřejňované ČHMÚ.

Hluková zátěž obyvatelstva – Data k hlukové zátěži byla pořízena v rámci 2. kola strategického hlukového mapování, které se provádí dle požadavků směrnice Evropského parlamentu a Rady 2002/49/ES o hodnocení a řízení hluku ve venkovním prostředí, kdy je ČR jako členský stát EU povinna pořizovat strategické hlukové mapy a navazující akční plány. Strategické hlukové mapy se pořizují v pravidelných pětiletých cyklech nebo i dříve, dojde-li k podstatnému vývoji hlukové situace v posuzovaném území. SHM se pořizují pro hluk v okolí stanovených hlavních pozemních komunikací, hlavních železničních tratí, hlavních letišť a v aglomeracích. Podrobné výsledky strategického hlukového mapování jsou dostupné v mapové aplikaci na stránkách <http://www.mzcr.cz/hlukovemapy/> v rubrice Přehled kol SHM/Kolo 2012.

Odpady – Zdrojem dat je Informační systém odpadového hospodářství MŽP (ISOH). Zpracovatelem dat je CENIA. Pro výpočet indikátorů na obyvatele byl použit střední stav obyvatelstva ČR dle ČSÚ.

1

Charakteristika kraje

1 | Charakteristika kraje

Západ Ústeckého kraje tvoří Krušné hory, severovýchod kraje Děčínská vrchovina (oblast Krušnohorská hornatina), směrem do vnitrozemí navazují Doupovské hory, Mostecká pánev a České středohoří (Podkrušnohorská oblast). Nejjižnější partie kraje vyplňuje Rakovnická pahorkatina (oblast Plzeňská pahorkatina), na kterou směrem k východu navazuje Džbán (Brdská oblast), Dolnooharská tabule (oblast Středočeská tabule) a Ralská pahorkatina (oblast Severočeská tabule). V severní části kraje se nachází Šluknovská pahorkatina a Lužické hory (Krkonošská oblast), Obr. 1.2. Nejvyšším vrcholem ležícím na území Ústeckého kraje je vrchol Macecha (1 113 m n. m.) v Krušných horách, nejvyšší bod kraje se však nachází na úbočí Klínovce ve výšce 1 225 m n. m. Nejnižším bodem kraje je hladina Labe u Hřenska (115 m n. m.). Většina území je odvodňována do Severního moře Labem a jeho přítoky.

Nejvyšší partie kraje (Krušné hory) náleží do velmi chladné a chladné oblasti, zbývající část území do mírně teplé a teplé klimatické oblasti. Nejnižší partie kraje patří do velmi teplé klimatické oblasti (Obr. 1.3).

Příhraniční poloha kraje poskytuje možnost vzájemné spolupráce jak v oblasti environmentální, tak hospodářské v rámci euroregionů Krušnohoří, Labe a Nisa.

Tabulka 1.1

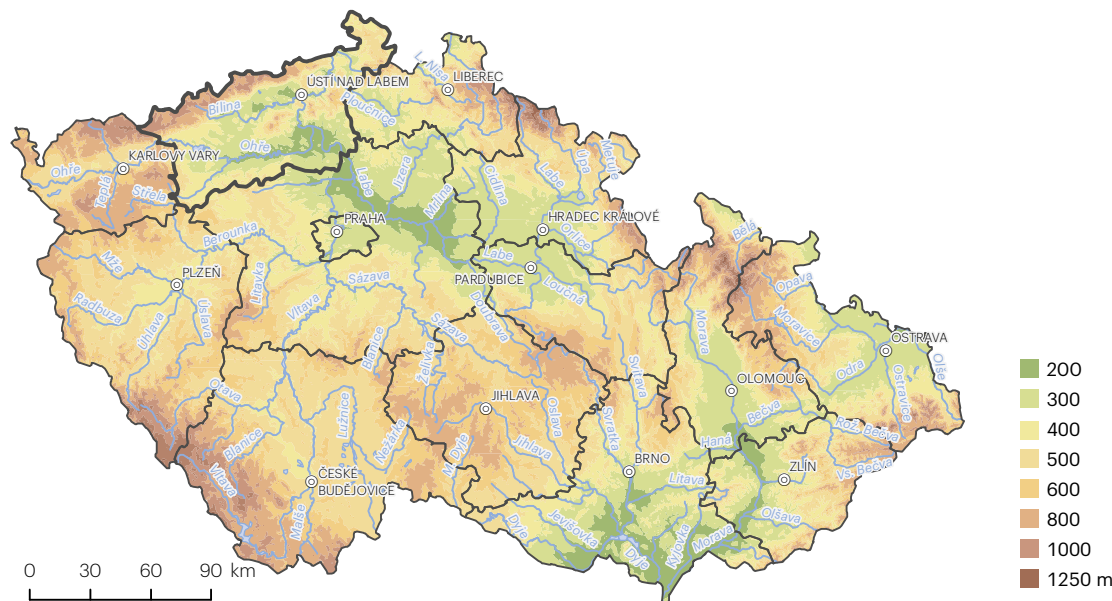
Ústecký kraj v číslech, 2016

Krajské město	Ústí nad Labem
Rozloha [km ²]	5 339
Počet obyvatel	821 377
Hustota zalidnění [obyv.km ⁻²]	154
Počet obcí	354
Z toho se statutem města	59
Největší obec	Ústí nad Labem (92 984 obyv.)
Nejmenší obec	Staňkovice (43 obyv.)

Zdroj: ČSÚ

Obr. 1.1

Přírodní poměry

Zdroj: CENIA

Obr. 1.2

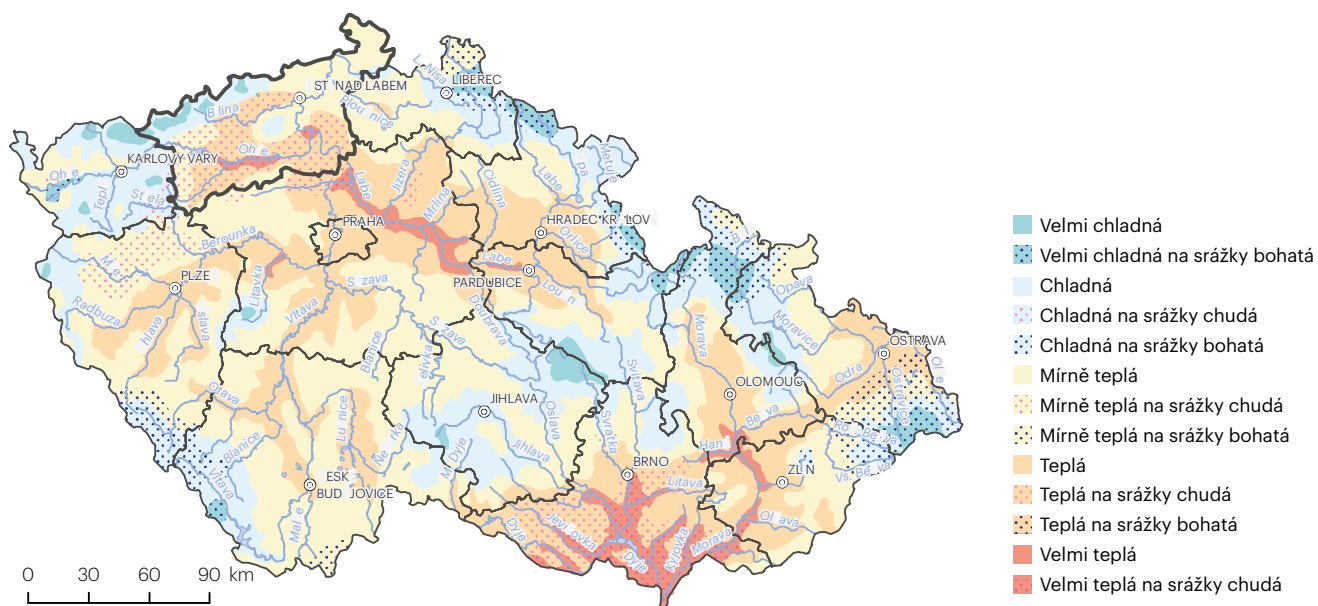
Geomorfologické členění

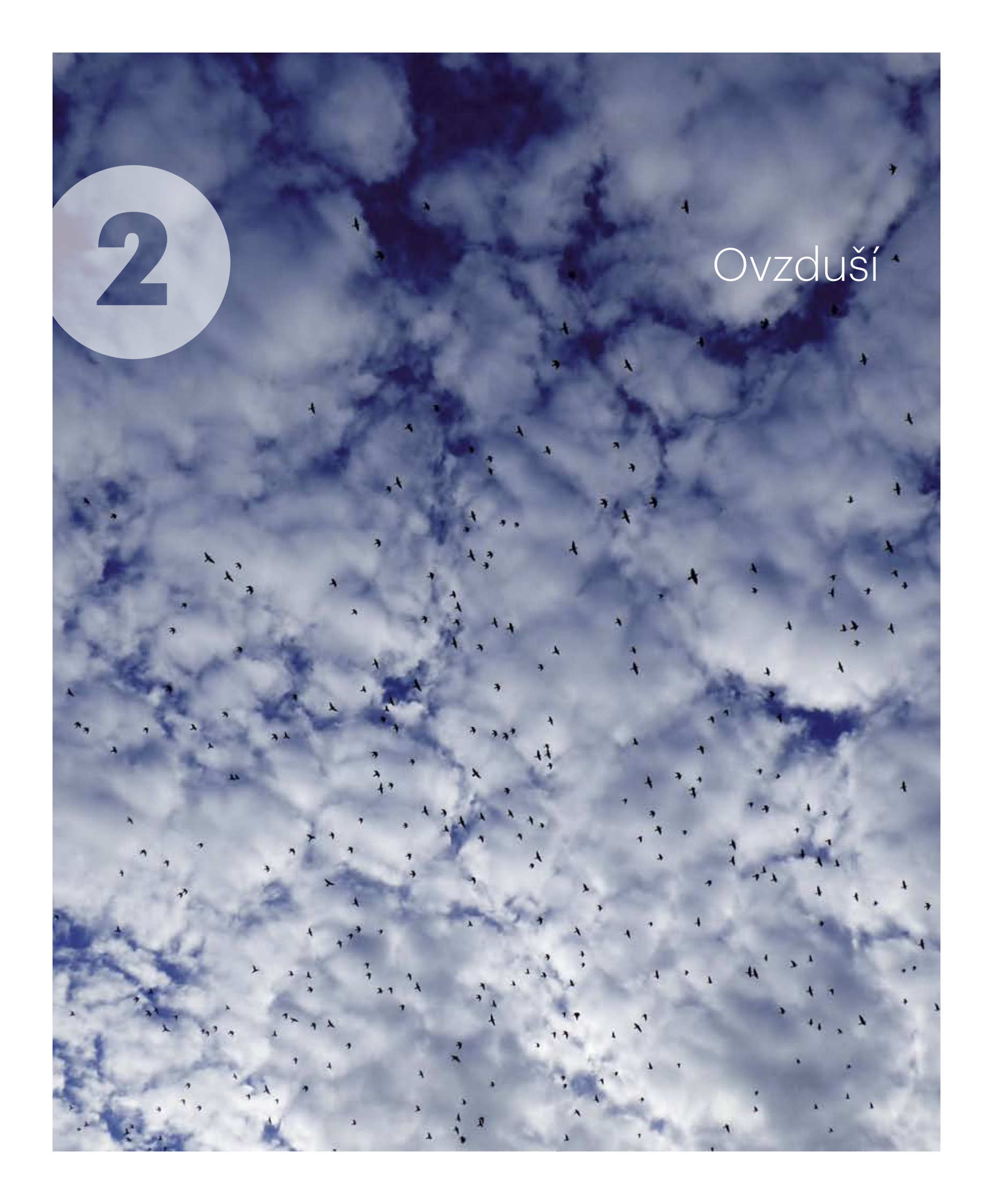
Zdroj: MŽP

Obr. 1.3

Klimatické oblasti

Zdroj: VÚKOZ, v.v.i.

A large flock of birds, possibly terns, is seen in flight against a backdrop of a blue sky with scattered white clouds. The birds are small, dark silhouettes, and their wings are spread, creating a sense of movement across the frame. The overall tone is serene and natural.

2

Ovzduší

2.1 | Emisní situace

Emise znečišťujících látek v Ústeckém kraji v období 2000–2016 celkově klesaly (Graf 2.1.1). Největší pokles v průběhu hodnoceného období byl zaznamenán u emisí SO_2 , a to o 66,0 %. Obecně má kraj nadprůměrnou emisní zátěž na jednotku plochy kraje oproti celorepublikovému průměru, v případě emisí SO_2 je emisní zátěž dokonce 4krát vyšší, což je způsobeno průmyslovým charakterem kraje.

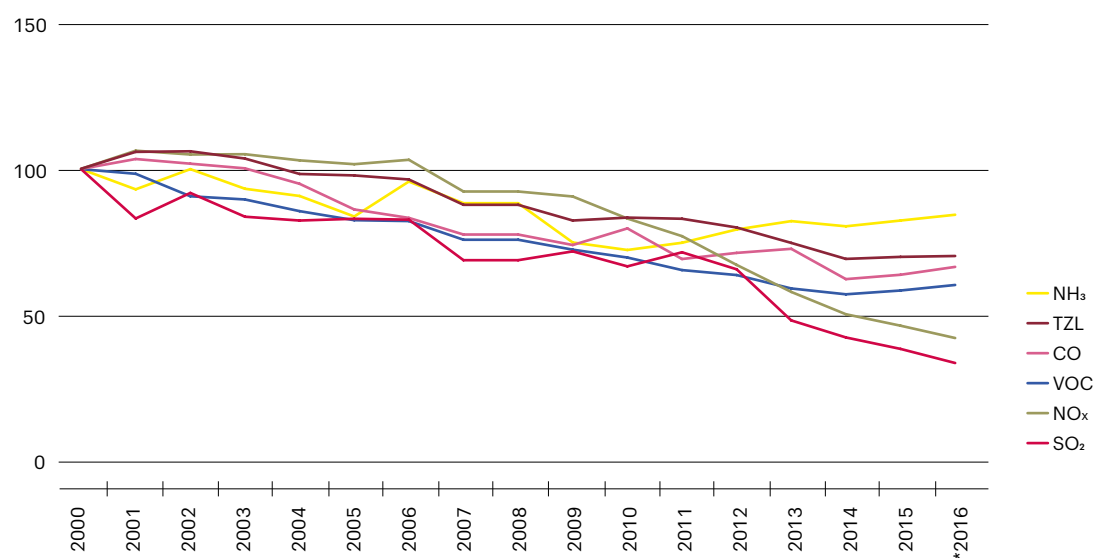
Emise TZL vyprodukované v Ústeckém kraji (celkově 6,4 tis. t v roce 2016) pocházely především z malých zdrojů znečišťování (68,2 %), mimo jiné i z vytápění domácností, stejně tak emise CO (jejichž celkový objem činil 29,6 tis. t) byly emitovány těmito zdroji (55,3 %). Emise SO_2 (celkově 29,3 tis. t) a emise NO_x (28,7 tis. t) byly v kraji emitovány především velkými průmyslovými a energetickými provozy včetně výroby elektřiny a tepla (94,6 %, resp. 83,8 %).

Emise NH_3 s celkovou produkcí 3,2 tis. t souvisely v kraji zejména se zemědělskou činností (92,1 %), především s chovem hospodářských zvířat. Vznik emisí VOC (13,5 tis. t) byl vázán na používání a výrobu organických rozpouštědel (64,4 %).

Graf 2.1.1

Vývoj emisí znečišťujících látek [index, 2000 = 100], 2000–2016

index (2000 = 100)

Emise TZL, VOC a NH_3 z plošných zdrojů byly do krajů rozpočteny odborným odhadem.

* Předběžná data.

Zdroj: ČHMÚ

2.2 | Kvalita ovzduší

Na kvalitu ovzduší v Ústeckém kraji mají nepříznivý vliv průmyslové závody a lokálních topenišť. Koncentrace znečišťujících látek jsou ovlivňovány mimo jiné aktuálními meteorologickými podmínkami.

Imisní limit pro 24hodinovou koncentraci PM_{10} ($50 \mu g \cdot m^{-3}$, maximální povolený počet překročení za kalendářní rok je 35krát) byl v roce 2016 v kraji překročen na celkem 2 stanicích, Děčín a Lom.

Roční imisní limit pro $PM_{2,5}$ ($25 \mu g \cdot m^{-3}$) byl v roce 2016 překročen na 1 stanici (Děčíně).

Imisní limit pro ochranu lidského zdraví vyjádřený denními 8hodinovými klouzavými průměrnými koncentracemi ozonu ($120 \mu g \cdot m^{-3}$) byl v roce 2016 překročen na 3 stanicích v kraji (Rudolice v Horách, Sněžník, Teplice).

Imisní limit ($1 ng \cdot m^{-3}$) pro roční průměrnou koncentraci B(a)P byl v kraji v roce 2016 překročen na 2 lokalitách, v Ústí nad Labem, Prokopa Diviše a na lokalitě Doksany.

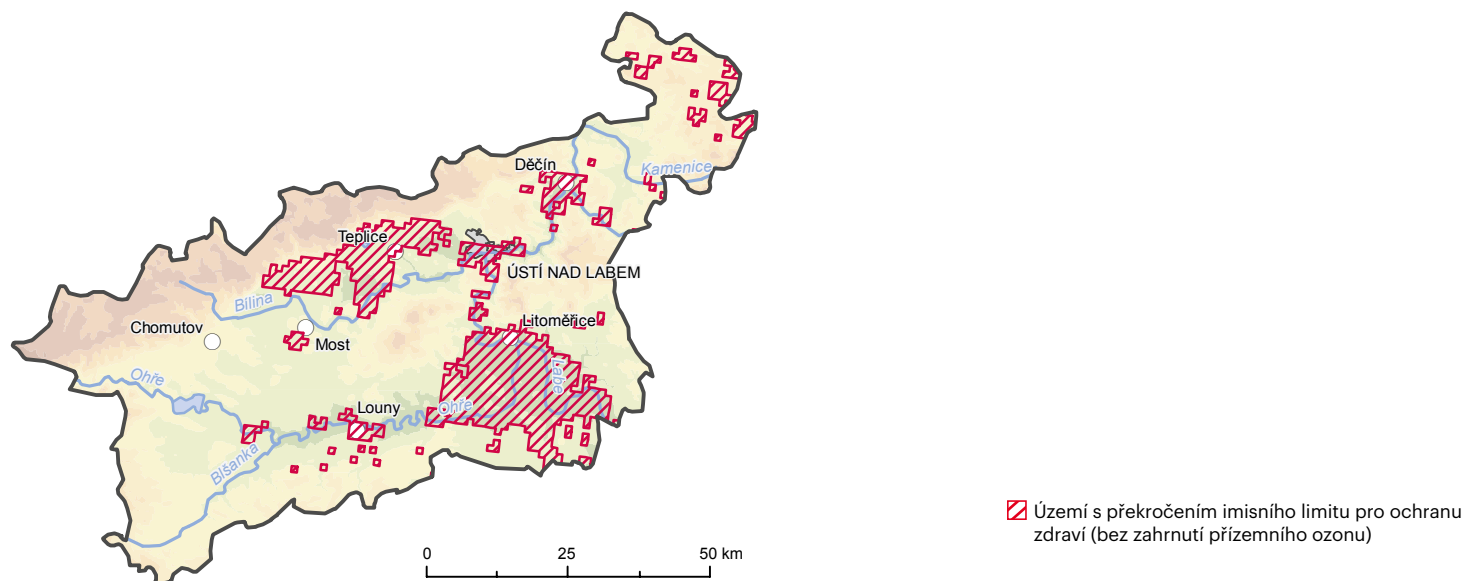
Ostatní imisní limity nebyly na stanicích státní sítě imisního monitoringu v kraji překročeny.

Ucelenou informaci o kvalitě ovzduší na území Ústeckého kraje v roce 2016 udává mapa oblastí s překročením imisních limitů bez zahrnutí přízemního ozonu¹ (Obr. 2.2.1). Dle tohoto vymezení došlo v roce 2016 na celkem 15,2 % území kraje k překročení imisního limitu pro alespoň jednu znečišťující látku. Při hodnocení kvality ovzduší se zahrnutím přízemního ozonu² se v roce 2016 jednalo o 41,3 % území kraje (Obr. 2.2.2).

Hlavním nástrojem pro řízení kvality ovzduší v Ústeckém kraji je tzv. Program zlepšování kvality ovzduší zóna Severozápad – CZ04³.

Obr. 2.2.1

Oblasti kraje s překročenými imisními limity pro ochranu zdraví bez zahrnutí přízemního ozonu, 2016

Zdroj: ČHMÚ

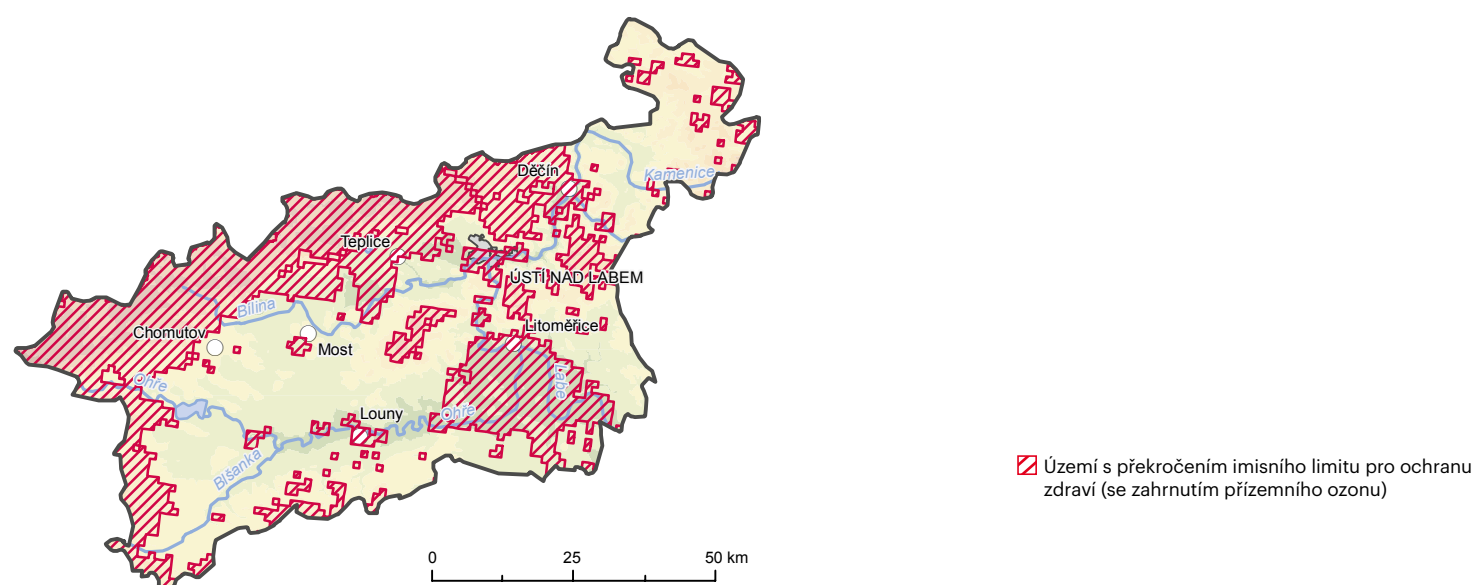
¹ Zákon č. 201/2012 Sb., o ochraně ovzduší, příloha č. 1, bod 1+2+3: překročení imisního limitu bez přízemního ozonu pro alespoň jednu uvedenou znečišťující látku (SO_2 , CO, PM_{10} , $PM_{2,5}$, NO_2 , benzen, Pb, As, Cd, Ni, benzo(a)pyren).

² Zákon č. 201/2012 Sb., o ochraně ovzduší, příloha č. 1, bod 1+2+3+4: překročení imisního limitu včetně přízemního ozonu pro alespoň jednu uvedenou znečišťující látku (SO_2 , CO, PM_{10} , $PM_{2,5}$, NO_2 , benzen, Pb, As, Cd, Ni, benzo(a)pyren, O_3).

³ Programy zlepšování kvality ovzduší jsou dostupné na webové adrese MŽP: http://mzp.cz/cz/programy_zlepsovani_kvality_ovzduisi.

Obr. 2.2.2

Oblasti kraje s překročenými imisními limity pro ochranu zdraví se zahrnutím přízemního ozonu, 2016

Zdroj: ČHMÚ

3

Voda

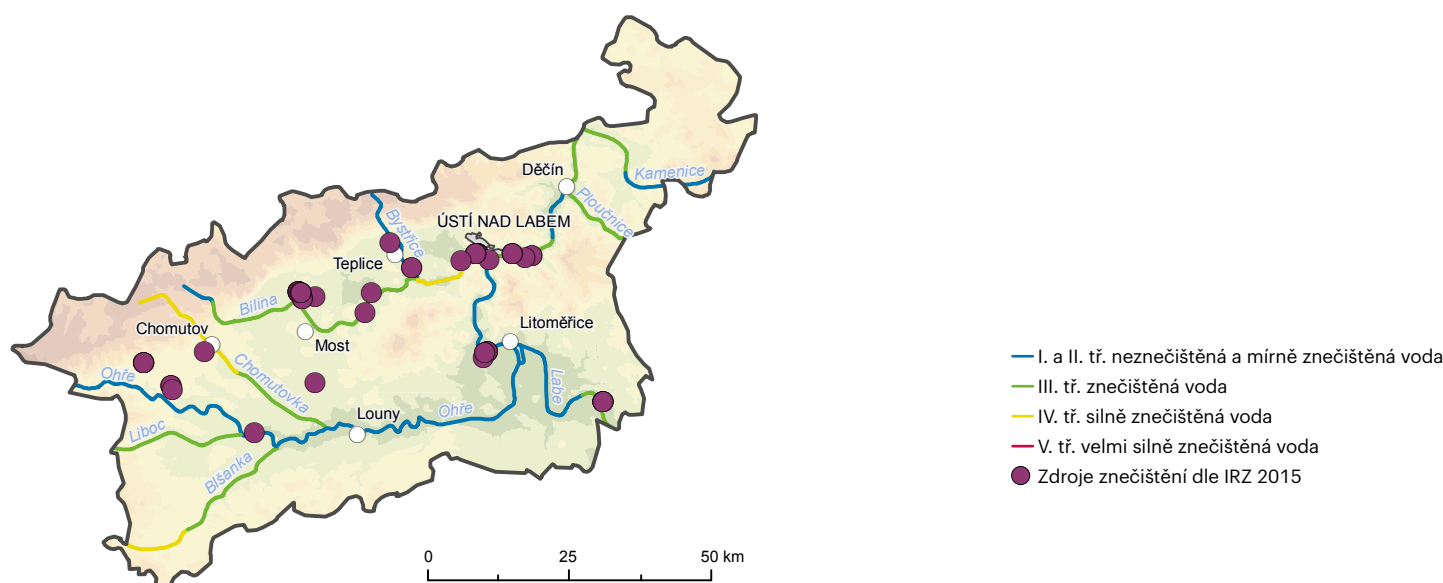
3.1 | Jakost vody

V Ústeckém kraji patří dlouhodobě mezi nejznečištěnější vodní toky Bílina, Chomutovka a Blšanka, které na většině svého toku dosahují III.–IV. třídy jakosti, což znamená znečištěnou nebo silně znečištěnou vodu. Oproti předchozímu hodnocení dvoutletí 2014–2015 však došlo v dvoutletí 2015–2016 k určitému zlepšení na Bílině a Blšance. Naproti tomu Ohře a značná část Labe si na území kraje zachovaly neznečištěnou nebo mírně znečištěnou vodu (I.–II. třída jakosti). Jakost vod na území kraje je silně ovlivněna těžbou a průmyslem, také se zde nacházejí významné zdroje komunálního znečištění (Obr. 3.1.1).

V rámci monitoringu koupacích vod bylo v Ústeckém kraji v koupací sezoně 2016 sledováno 19 profilů. Ve VN Nechanice se jakost vody během sezony vlivem přemnožení sinic postupně zhoršovala, až dosáhla IV. stupně jakosti, tedy vody nevhodné ke koupání. Zhoršená jakost vody byla v druhé půli sezony zjištěna na rybnících Chmelař a Chabařovice a ojediněle také ve zbytkové jámě dolu Varvažov. I v těchto případech byl příčinou snížení jakosti rozvoj sinic. Na ostatních sledovaných profilech se po celý rok udržela voda vhodná ke koupání, místy se zhoršenými smyslově postižitelnými vlastnostmi (Obr. 3.1.2).

Obr. 3.1.1

Jakost vody v tocích, 2015–2016

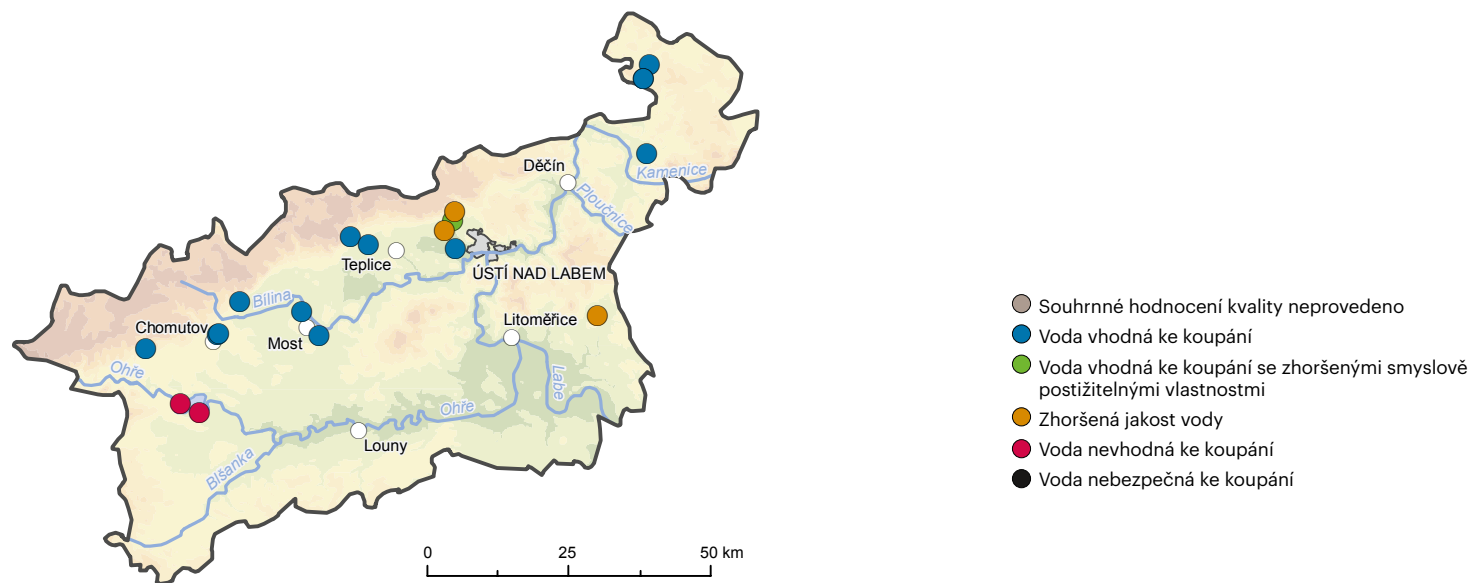

Mapa je sestavena na základě výsledného zařazení jednotlivých profilů podle normy ČSN 75 7221, které je dáno nejhorší třídou z následujících ukazatelů: BSK_s , $CHSK_{Cr}$, $N-NH_4^+$, $N-NO_3^-$, P_{celk} . Bodové zdroje znečištění jsou uvedeny dle IRZ (úniky do vody a přenosy v odpadních vodách) za ohlašovací rok 2015. V legendě jsou pro úplnost znázorněny všechny třídy hodnocení jakosti vody v tocích.

Zdroj: VÚV T.G.M., v.v.i. z podkladů s.p. Povodí

Obr. 3.1.2

Kvalita koupacích vod, koupací sezona 2016

V mapě je znázorněno nejhorší dosažené hodnocení kvality koupacích vod na jednotlivých profilech z jednotlivých měření v průběhu celé koupací sezony. V legendě jsou pro úplnost znázorněny všechny kategorie hodnocení kvality koupacích vod.

Zdroj: SZÚ

3.2 | Vodní hospodářství

Ústecký kraj vyniká nadprůměrným podílem obyvatel zásobovaných vodou z veřejného vodovodu, v roce 2016 činil 97,5 %. Na kanalizaci je připojeno 83,6 % obyvatel a na kanalizaci zakončenou ČOV 82,6 % obyvatel (Graf 3.2.1). V roce 2016 bylo na území Ústeckého kraje v provozu celkem 192 ČOV, tedy o 2 více než v roce 2015. Na jednu ČOV bylo připojeno průměrně 3 536 obyvatel. Terciární stupeň čištění v roce 2016 mělo 43,2 % ČOV v kraji, v rámci ČR se jedná o podprůměrnou hodnotu.

V roce 2016 bylo v Ústeckém kraji vyrobeno celkem 50,6 mil. m³ vody. Spotřeba vody na jednoho obyvatele, zásobovaného vodou z veřejného vodovodu, v roce 2016 činila 172,8 l.obyv.⁻¹.den⁻¹. Meziročně došlo ke snížení o 3,7 l.obyv.⁻¹.den⁻¹, ale stále se jedná o třetí nejvyšší hodnotu v rámci ČR. Spotřeba vody v domácnostech od roku 2000 s ojedinělým výkyvem v roce 2004 postupně klesala až do roku 2014, poté se opět zvýšila a drží se již na vyrovnané úrovni okolo celorepublikového průměru. V roce 2016 její výše činila 90,5 l.obyv.⁻¹.den⁻¹ (Graf 3.2.2). Důležitým činitelem ovlivňujícím spotřebu vody je také cena vody, která je v Ústeckém kraji nejvyšší z krajů ČR a v roce 2016 dosáhla 43,0 Kč.m⁻³ bez DPH za vodné a 41,4 Kč.m⁻³ bez DPH za stočné. Spotřeba vody ostatních odběratelů, mezi něž se řadí např. služby, zdravotnictví, školství či menší průmyslové podniky připojené na veřejný vodovod, byla v roce 2016 v rámci ČR podprůměrná a činila 36,1 l.obyv.⁻¹.den⁻¹ (Graf 3.2.2). Ztráty pitné vody ve vodovodní síti, které jsou ovlivněny především stářím a stavem této sítě, v roce 2016 dosáhly 23,1 % a jsou tak v rámci ČR druhé nejvyšší.

Graf 3.2.1

Podíl obyvatel připojených na vodohospodářskou infrastrukturu [%], 2000–2016

Zdroj: ČSÚ

Tabulka 3.2.1

Nejvýznamnější akce vedoucí ke snížení množství znečištění vypouštěného v odpadních vodách, ukončené v letech 2014–2016

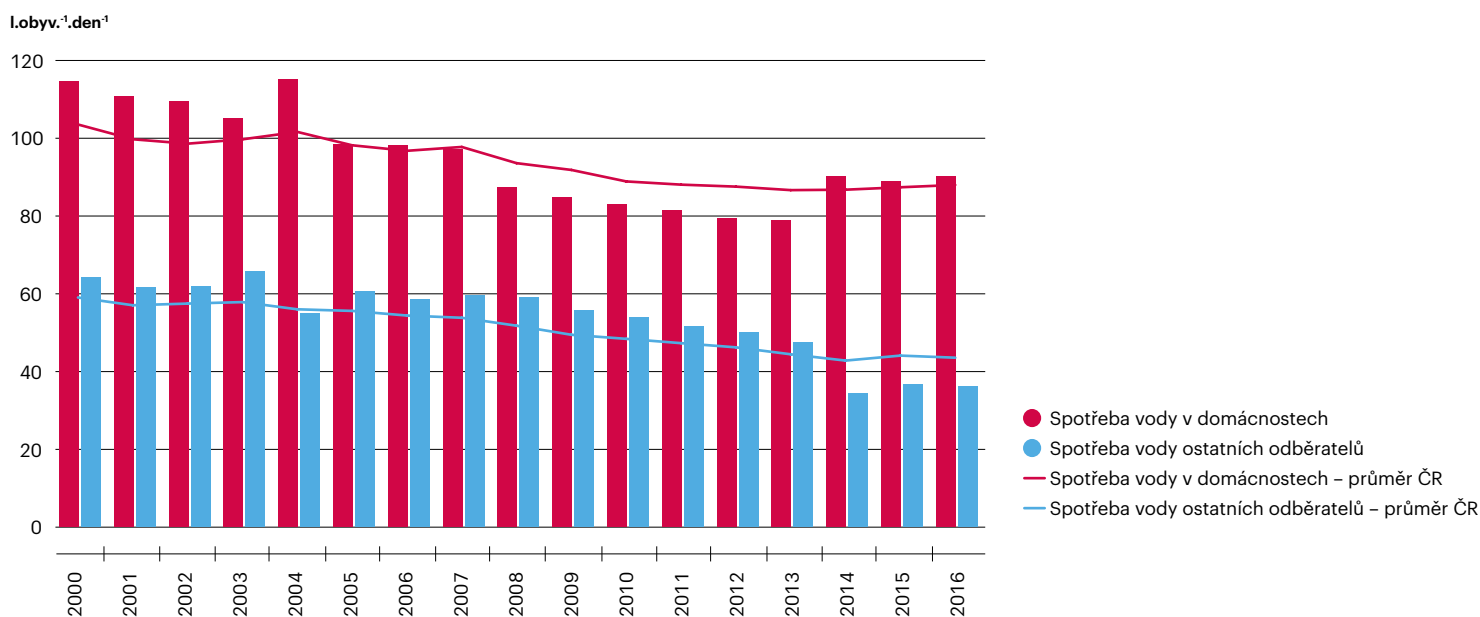
Vodohospodářská akce	Vlastník	Rok realizace/ukončení
Výstavba zneškodňovací stanice průmyslových odpadních vod z mletí glazur ve společnosti Glazura	Glazura s.r.o.	2014
Rekonstrukce průmyslové ČOV uhlerných oplachů v lomu dolu Nástup Tušimice	Severočeské doly a.s	2015
Výstavba ČOV Dolní Poustevna	město Dolní Poustevna	2016
ČOV Cínovec	Severočeská vodárenská společnost a.s.	2016
ČOV Loučná pod Klínovcem	Vodohospodářské sdružení obcí západních Čech	2016
Rekonstrukce a výměna splaškové kanalizace pro obytné domy ul. 5. května v Chomutově	*)	*)
Mašovice – kanalizace I. etapa	*)	*)
Výstavba kanalizace Kréta	*)	*)
Výstavba kanalizace Nové Kopisty	*)	*)
Chožov – ČOV a kanalizace	*)	*)
Mnichovský Týnec – ČOV a kanalizace	*)	*)
Třtěno – ČOV a kanalizace	*)	*)
Dostavba kanalizace a vodovodu – Lenešice	*)	*)
Kanalizace Radešín	*)	*)
Kanalizace Martiněves	*)	*)

*) Podrobnější data k uvedeným akcím nebyla v době uzávěrky publikace k dispozici.

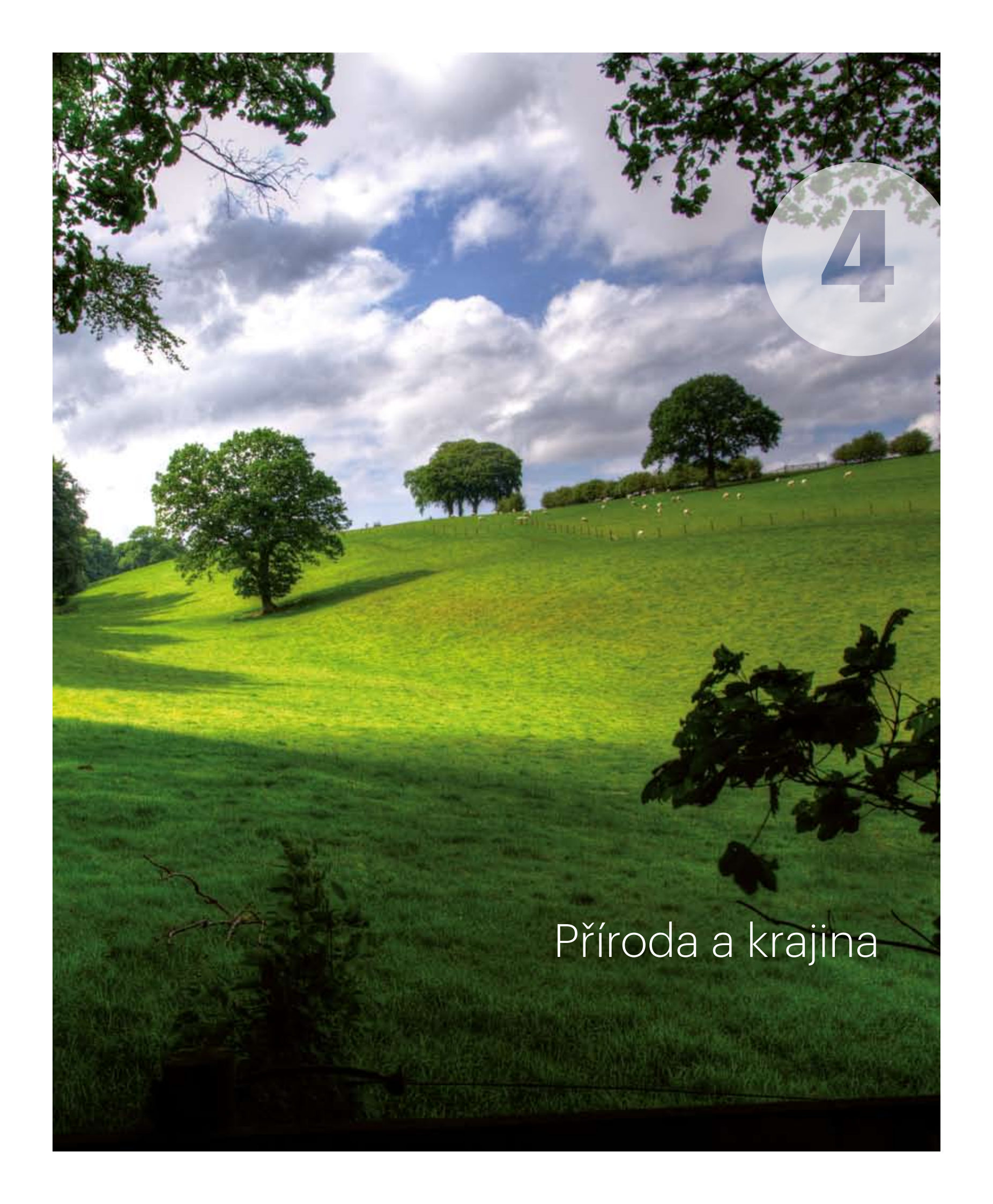
Zdroj: KÚ Ústeckého kraje

Graf 3.2.2

Spotřeba pitné vody [l.obyv.^{-1.den⁻¹], 2000–2016}

Zdroj: ČSÚ

4

Příroda a krajina

4.1 | Využití území

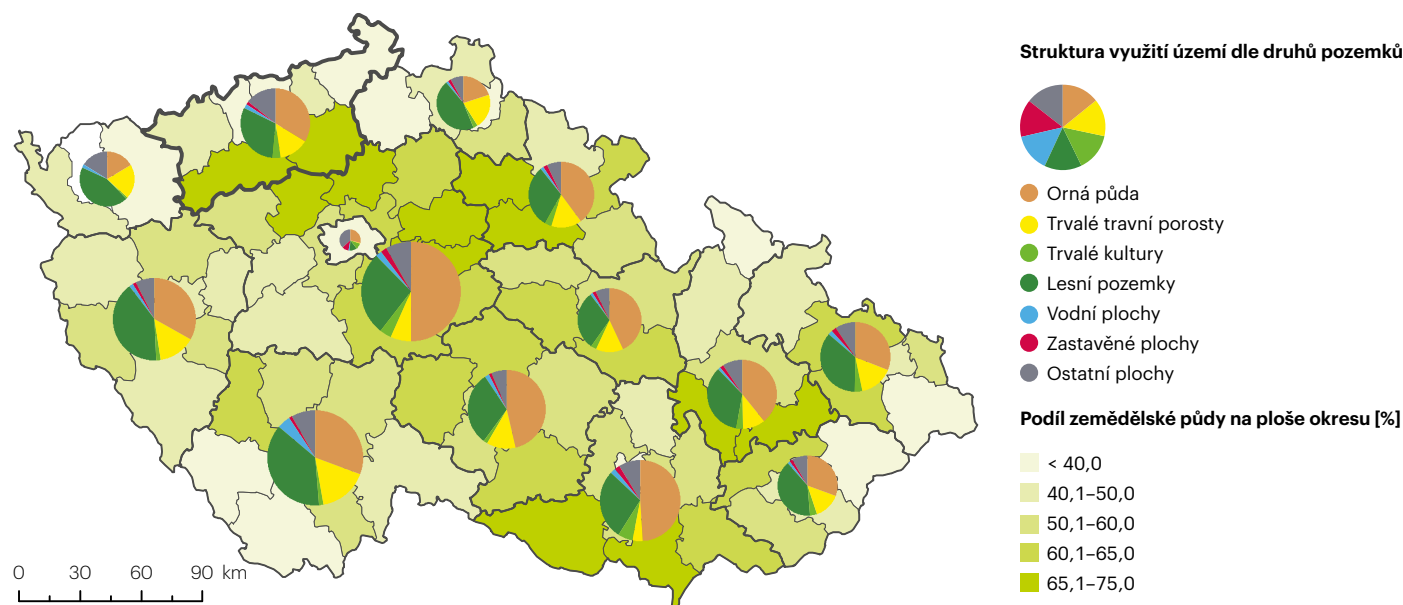
V roce 2016 dle katastru nemovitostí zaujímala v Ústeckém kraji zemědělská půda 275 109 ha, což je 51,5 % území kraje (Obr. 4.1.1), rozloha orné půdy pak činila 180 479 ha, tedy o 363 ha méně než v roce 2015. Rozloha trvalých travních porostů v roce 2016 činila 73 297 ha, tedy 25,9 % celkové zemědělské půdy, od roku 2000 se jednalo o 6,9% nárůst (4 734 ha). Od roku 2000 klesla výměra celkové zemědělské půdy o 3 519 ha a výměra orné půdy o 7 517 ha, tj. o 3,9 %. Zároveň se v daném období snížila rozloha zastavěných ploch a nádvoří a ostatních ploch o 1,6 % na 58 170 ha v roce 2016 (16,0 % území kraje). Naopak v období mezi roky 2000–2016 vzrostla rozloha vodních ploch, a to o 5,4 % na 10 409 ha v roce 2016. Lesnatost kraje v roce 2016 byla 29,5 %.

V databázi LPIS bylo v roce 2016 registrováno 223 729 ha zemědělské půdy (tj. 81,3 % zemědělské půdy evidované v katastru nemovitostí).

Dle databáze CORINE Land Cover (Obr. 4.1.2) má kraj nadpoloviční podíl zemědělských ploch (56,4 %) a v kontextu celé ČR významnější zastoupení urbanizovaných ploch, které v roce 2012⁴ tvořily 8,6 % území kraje. V období 2006–2012 se významněji změnil krajinný pokryv v okresech s těžbou hnědého uhlí, největší změny byly registrovány v okresech Most (změna na 8,4 % území), Chomutov (5,6 %) a Teplice (5,3 %).

Obr. 4.1.1

Struktura využití území v kraji a podíl zemědělské půdy na ploše okresu [%], 2016

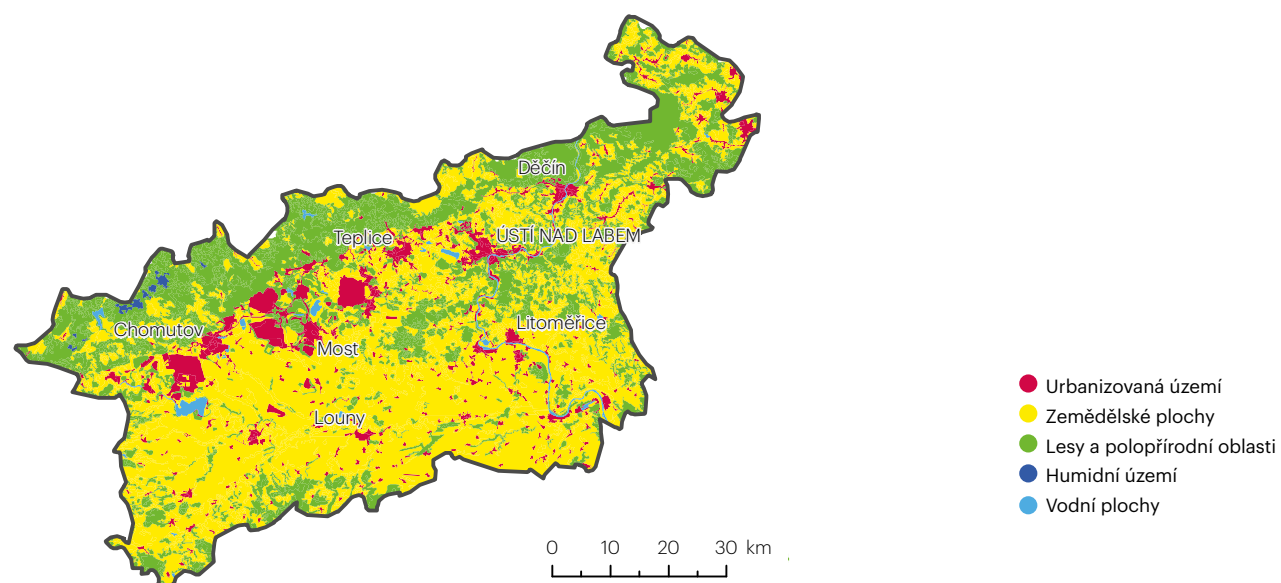

Zdroj: ČÚZK

⁴ Data pro rok 2016 nejsou, vzhledem k metodice jejich vykazování, v době uzávěrky publikace k dispozici.

Obr. 4.1.2

Krajinný pokryv dle databáze CORINE Land Cover, 2012

Data pro rok 2016 nejsou, vzhledem k metodice jejich vykazování, v době uzávěrky publikace k dispozici.

Zdroj: CENIA, EEA

4.2 | Územní a druhová ochrana přírody

Na území Ústeckého kraje se v roce 2016 nacházelo nebo do něj zasahovalo 5 velkoplošných zvláště chráněných území (Obr. 4.2.1) s celkovou rozlohou 124 697 ha. Jedná se o NP České Švýcarsko, CHKO České středohoří, CHKO Labské pískovce, CHKO Lužické hory a CHKO Kokořínsko – Máchův kraj.

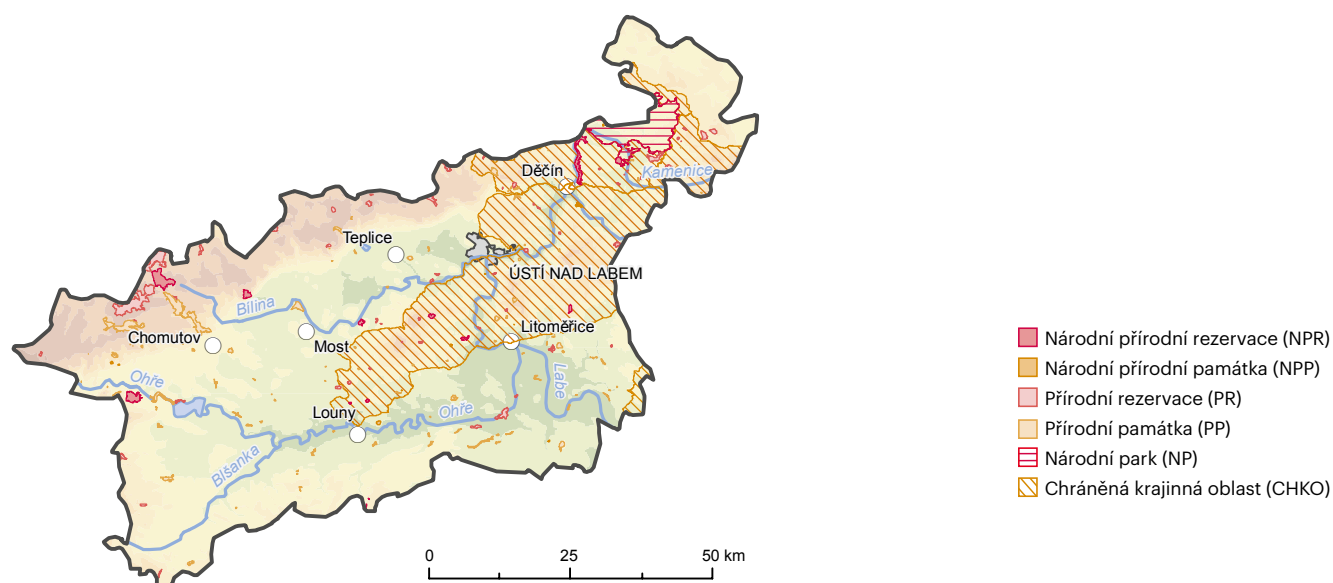
V roce 2016 se na území Ústeckého kraje nacházelo 174 (173 v roce 2015) maloplošných zvláště chráněných území o celkové rozloze 9 151 ha (8 862 ha v roce 2015). Mezi tato území patřilo 12 národních přírodních rezervací, 13 národních přírodních památek, 56 přírodních rezervací a 93 přírodních památek (92 v roce 2015).

Ústecký kraj byl v roce 2016 krajem s třetím nejvyšším podílem zvláště chráněných území v rámci ČR. Celková rozloha zvláště chráněných území, vzhledem k vzájemnému překryvu velkoplošných a maloplošných chráněných území, v roce 2016 činila 149 720 ha (27,7 % z rozlohy kraje).

Na území Ústeckého kraje probíhala v roce 2016 realizace záchranných programů pro druhy sysla obecného, užovku stromovou a hvozdík písečný český. Dále byly realizovány záchranné programy – programy péče o bobra evropského a vydru říční.

Obr. 4.2.1

Zvláště chráněná území, 2016

Zdroj: AOPK ČR

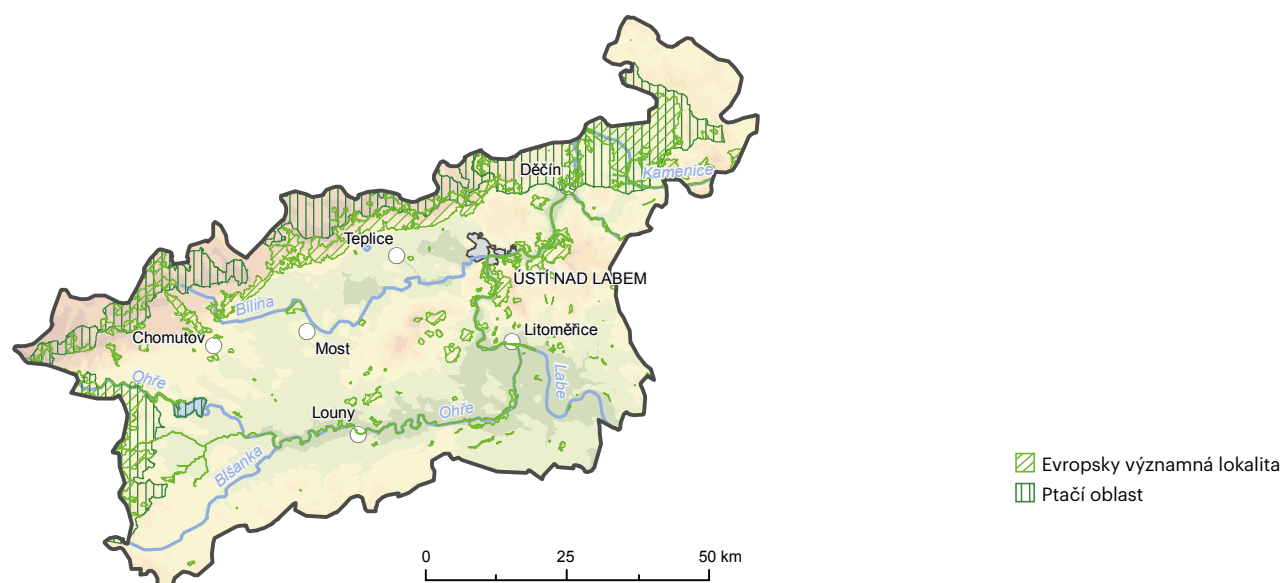
4.3 | Natura 2000

V roce 2016 se v Ústeckém kraji nacházelo nebo do něj zasahovalo 114 lokalit soustavy Natura 2000 (Obr. 4.3.1). Jednalo se o 5 ptačích oblastí (Nádrž vodního díla Nechanice, Novodomské rašeliníště – Kovářská, Východní Krušné hory, Labské písky, Doupovské hory) s celkovou rozlohou 83 829 ha a 109 evropsky významných lokalit s rozlohou 54 903 ha. Vzhledem ke změně vymezení území došlo meziročně k nárůstu plochy o 6 416 ha oproti roku 2015. Současně došlo také k vyhlášení šesti nových evropsky významných lokalit.

Lokality soustavy Natura 2000 pokrývaly, vzhledem k vzájemnému překryvu ptačích oblastí a evropsky významných lokalit, celkem 21,1 % území kraje, tj. 112 163 ha (106 498 ha v roce 2015).

Obr. 4.3.1

Lokality národního seznamu soustavy Natura 2000, 2016

Zdroj: AOPK ČR

5

Lesy

5.1 | Druhová a věková skladba lesů

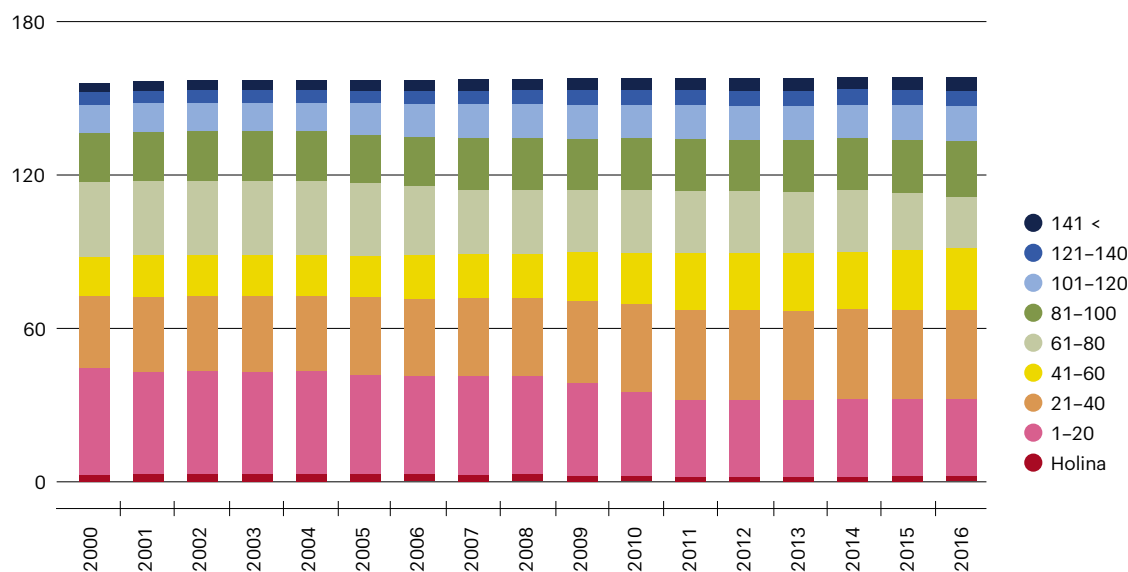
V roce 2016 činila celková porostní plocha lesů v Ústeckém kraji 157 422 ha, tj. 29,5 % z jeho celkové rozlohy. Největší podíl 48,3 % tvořily hospodářské lesy s primární produkční funkcí, následovaly lesy zvláštního určení s podílem 43,9 % a lesy ochranné se 7,8 % porostní plochy. Ústecký kraj, spolu s Karlovarským krajem, byl v roce 2016 krajem s druhým nejnižším podílem hospodářských lesů v rámci ČR. Nejčastěji zastoupenou věkovou kategorií představovaly porosty ve věku 21–40 let (Graf 5.1.1), přičemž průměrný věk listnatých dřevin byl 61 let a jehličnanů 56 let.

V kraji by měla být v rámci původní přirozené skladby zastoupena především listnatá společenstva, v roce 2016 však 54,5 % celkového lesního porostu tvořily jehličnany, a to především smrky (36,9 %). Nejvíce zastoupenými listnáči pak byly duby (10,1 %) a buky (10,0 %). Od roku 2000 je však možné pozorovat mírný trend postupného přibližování se doporučenému stavu (Graf 5.1.2), a to i přesto, že nově zakládané porosty byly z 58,0 % tvořeny jehličnatými stromy. Jehličnany ale rovněž zaujímaly v rámci těžeb 73,3 % z celkově vykáceného lesního porostu, což vedlo k posilování podílového zastoupení listnáčů.

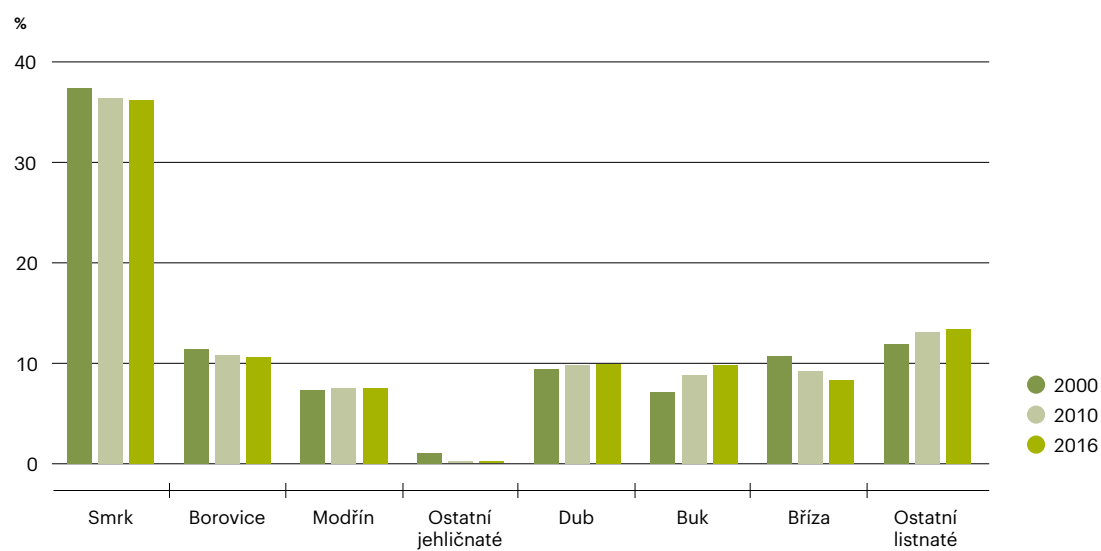
Graf 5.1.1

Vývoj porostní plochy a věkové struktury lesů [tis. ha], 2000–2016

tis. ha

Zdroj: ÚHÚL

Graf 5.1.2**Vývoj druhové skladby lesů [%], 2000, 2010, 2016**

Zdroj: ÚHÚL

6

Zemědělství

6.1 | Ekologické zemědělství

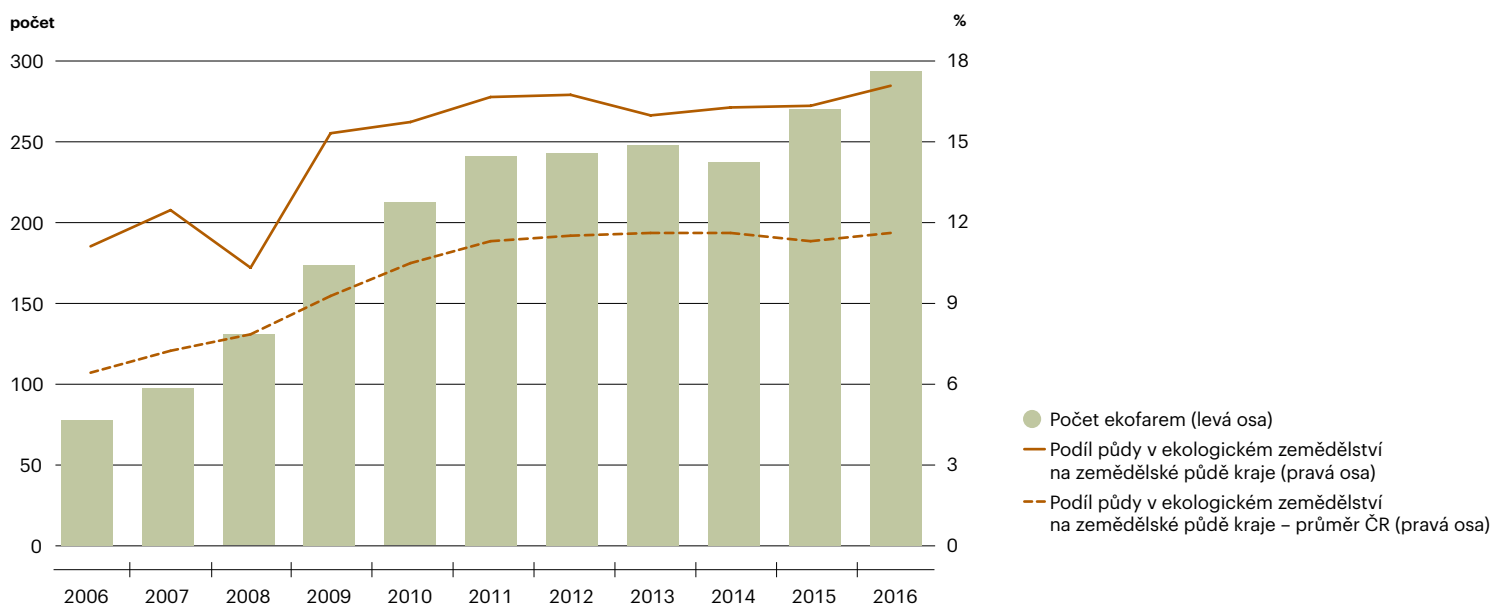
Podíl ekologicky obhospodařované půdy na celkové ploše zemědělské půdy se v Ústeckém kraji dlouhodobě pohybuje poměrně výrazně nad průměrem ČR. Plocha ekologicky obhospodařované půdy v roce 2016 činila 46 852 ha a zaujímala tak 17,0 % celkové rozlohy zemědělské půdy kraje (Graf 6.1.1). Většinu ekologicky obhospodařované půdy kraje tvoří pastviny (skot, ovce), významné je také ovocnářství, zejména na Litoměřicku.

V roce 2016 se v kraji nacházelo 295 ekofarem z celkového počtu 4 243 ekofarem v ČR, což je o 24 více než v roce 2015 (Graf 6.1.1). Co se týče výrobců biopotravin, v roce 2016 mělo v Ústeckém kraji evidováno sídlo pouze 17 výrobců biopotravin z celkového počtu 607 výrobců v ČR, což je spolu s Karlovarským krajem nejméně v ČR.

Trend ekologického zemědělství v kraji byl v období mezi roky 2006–2011 rostoucí, ve zpomalení nárůstu ekologického zemědělství po roce 2011 se projevil zejména vliv uzavření vstupu nových žadatelů do titulu „Ekologické zemědělství“ v rámci agroenvironmentálních opatření od roku 2011. Důvodem byl blížící se konec programového období a vyčerpání prostředků v dotačním titulu. Projevilo se rovněž uplynutí pětiletého období trvání závazků od vstupu jednotlivých žadatelů do dotačního titulu. Pro období 2014–2020 bylo v rámci nové SZP vyčleněno jako samostatné opatření „Ekologické zemědělství“, v jehož rámci je možné uzavírat nové pětileté závazky. Trend v této souvislosti začal opět růst.

Graf 6.1.1

Vývoj ekologického zemědělství [počet, %], 2006–2016

Zdroj: MZe

7

Průmysl a energetika

7.1 | Těžba

Celkový objem těžby v Ústeckém kraji v roce 2016 činil 38,7 mil. t a meziročně tak poklesl o 3,0 %, přičemž dlouhodobý vývoj kolísá dle stavu národní ekonomiky.

Ústecký kraj je díky ložiskům hnědého uhlí v severočeské uhelné pánvi krajem s největšími objemy těžby nerostných surovin v rámci celé ČR. Těžba hnědého uhlí po roce 2000 kolísala okolo 40 mil. t ročně, avšak od roku 2012 těžba postupně klesá (Graf 7.1.1). Pokles těžby hnědého uhlí souvisí s horší dostupností uhlí a také se sníženým odběrem uhlí pro elektrárny. V roce 2016 bylo v kraji vytěženo celkem 31,0 mil. t hnědého uhlí, což je oproti roku 2000 pokles o 23,0 %, meziroční pokles činil 2,3 %. Poměrně značné zásoby hnědého uhlí byly od roku 1991 na základě vyhlášení tzv. územních limitů těžby blokovány z důvodu ochrany životního prostředí a krajiny v této oblasti. V říjnu 2015 vláda rozhodla o zrušení těchto limitů na dole Bílina. Důvodem prolomení byly především potřeby českého teplárenství, s tím spojená energetická bezpečnost země a také zachování řady pracovních míst. Prolomením limitů bude možné využít dalších až 120 mil. t zásob uhlí. Těžební limity na dole ČSA zůstávají v roce 2016 zachovány.

Dalším předmětem těžby v kraji jsou stavební suroviny, a to stavební kámen a štěrkopísky. Stavební kámen zaznamenal meziroční zvýšení těžby, a to o 13,3 % na hodnotu 3,2 mil. t v roce 2016. Štěrkopísky bylo v roce 2016 v Ústeckém kraji vytěženo celkem 3,0 mil. t, což je o 24,3 % méně než v předešlém roce 2015. Ložiska štěrkopísků se nachází převážně v blízkosti toku řeky Ohře.

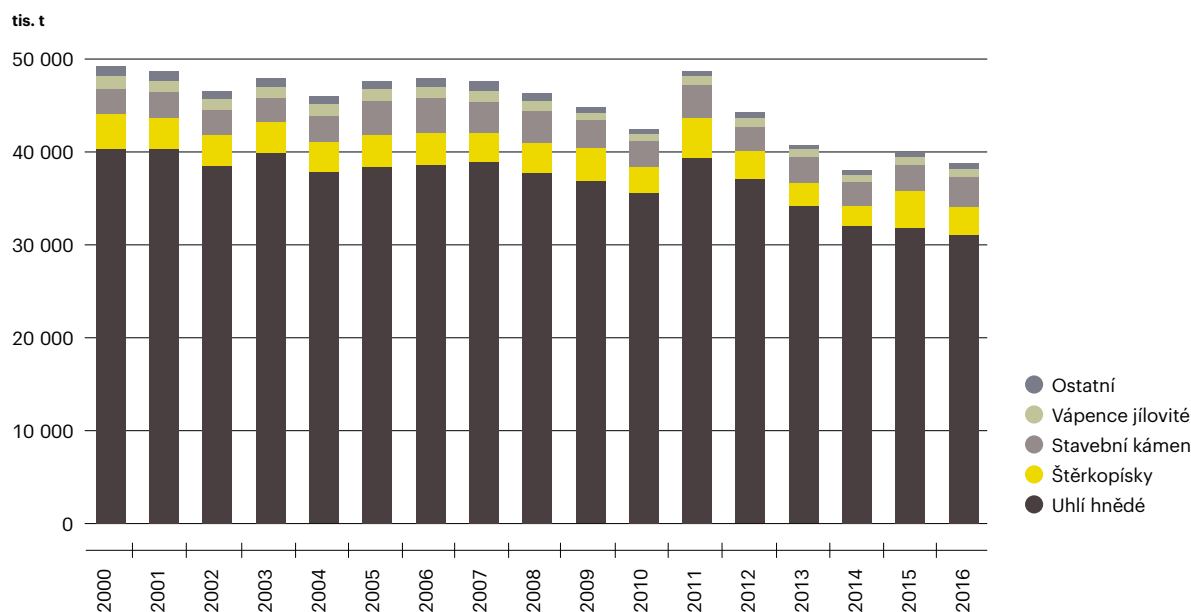
Jílovité vápence se těží v ložiskové oblasti Česká křídová pánev a používají se pro výrobu cementu a různých typů vápna.

V kategorii Ostatní jsou zahrnuty suroviny těžené v menších objemech, ale kvalitativně rovněž významné. Jedná se například o bentonit, kaolin pro výrobu porcelánu, kaolin pro papírenský průmysl, cihlářskou surovinu, pyroponosnou horninu, náhrady živců, oxihumolit, kámen pro hrubou a ušlechtilou kamenickou výrobu, kaolin pro keramický průmysl či jíly keramické nežáruvzdorné.

V roce 2016 činila plocha dotčená těžbou v Ústeckém kraji 19 636,4 ha, což odpovídá 3,7 % rozlohy kraje. Dále zde v tomto roce bylo 3 546,6 ha rozpracovaných rekultivací a 7 637,6 ha ukončených rekultivací (Graf 7.1.2).

Graf 7.1.1

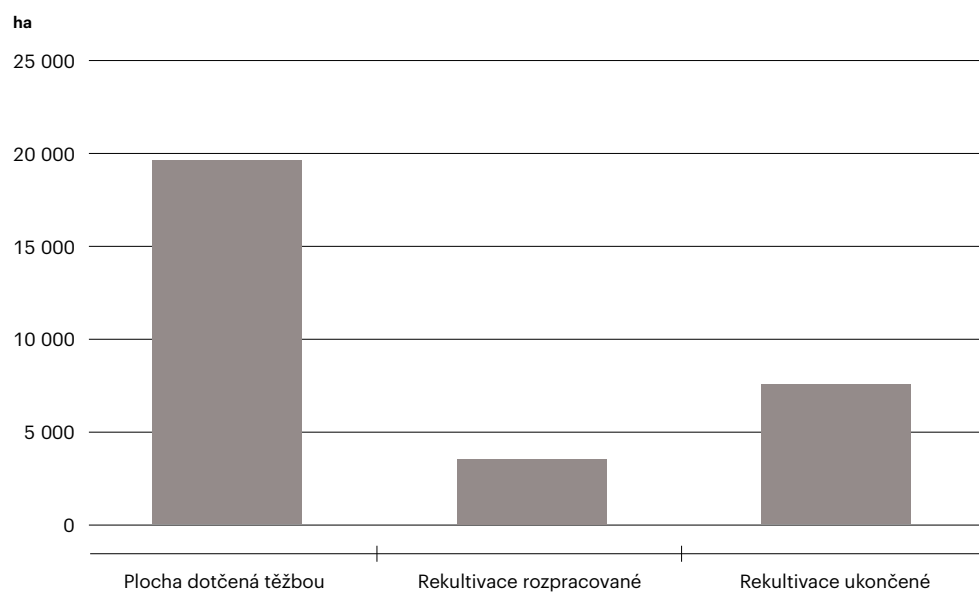
Vývoj těžby [tis. t], 2000–2016

Zdroj: ČGS

Graf 7.1.2

Plocha dotčená těžbou a rekultivace po těžbě [ha], 2016

Zdroj: ČGS

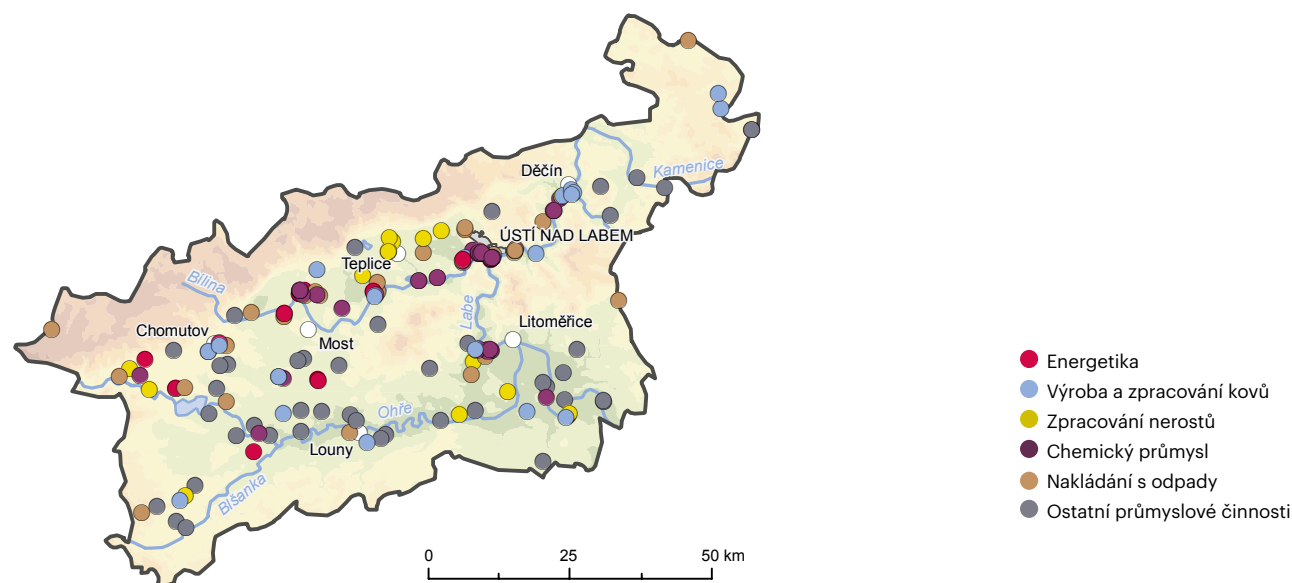
7.2 | Průmysl

V Ústeckém kraji bylo v roce 2017 provozováno 191 z celkového počtu 1 544 průmyslových zařízení spadajících do IPPC v celé ČR (Obr. 7.2.1), což je po Středočeském kraji druhý nejvyšší počet. Nejčastěji jsou tyto provozy umístěny v povodí Bíliny, horního toku Ohře a podél toku Labe. Do kategorie Energetika je zařazeno 18 zařízení, jedná se převážně o elektrárny, teplárny a zařízení pro výrobu tepla pro průmyslové účely. Řadí se sem také rafinérie v Litvínově. V kategorii Výroba a zpracování kovů je provozováno 21 zařízení, sem patří slévárny, žárové zinkovny, válcovna trub, zařízení pro výrobu automobilových dílů, kovoobrábění či povrchovou úpravu materiálů. Nerosty se zpracovávají v 16 zařízeních IPPC, tj. v závodech na výrobu skla, keramických výrobků, cementu, cihel či žáruvzdorných materiálů. Chemický průmysl zastupuje 61 zařízení, z těch největších se jedná o chemickou výrobu v Ústí nad Labem, výrobu ropných produktů v Litvínově, výrobu kyselin a hnojiv v Lovosicích a mnoho dalších. V kategorii Ostatní průmyslové činnosti je zařazeno 46 zařízení IPPC, jedná se zejména o farmy na výkrm prasat a drůbeže, dále zařízení na lisování olejů, výrobu papíru, LCD modulů, závod na zpracování masa nebo výrobu papíru.

Emise sledovaných znečišťujících látek v kategorii REZZO 1 (velké stacionární zdroje znečišťování)⁵ v Ústeckém kraji (Graf 7.2.1) měly ve sledovaném období 2000–2016 klesající nebo alespoň stagnující trend, což je v kontextu vývoje národního hospodářství důsledkem plnění legislativních povinností, dodržování emisních limitů a neustálého zlepšování technologií s důrazem na snižování vlivu na životní prostředí.

Obr. 7.2.1

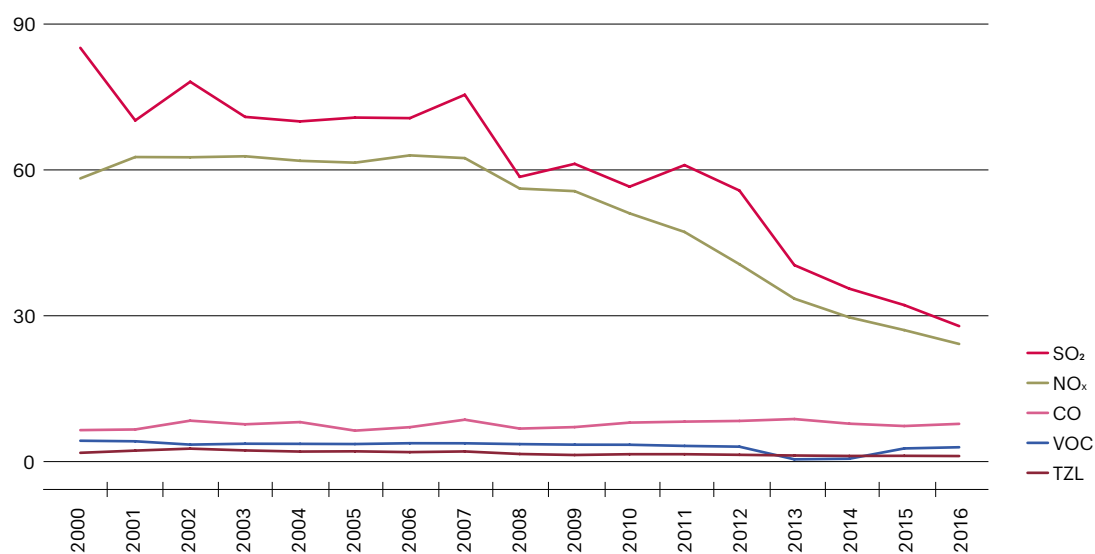
Průmyslová zařízení IPPC, 2016

Zdroj: MŽP

⁵ Ne všechna zařízení pod IPPC jsou současně velkým zdrojem znečišťování ovzduší REZZO 1. Některá zařízení jsou navíc provozována pod IPPC dobrovolně, aniž by spadala pod integrovanou prevenci ze zákona.

Graf 7.2.1

Vývoj emisí z velkých zdrojů znečišťování (REZZO 1) [tis. t.rok⁻¹], 2000–2016tis. t.rok⁻¹

Zdroj: ČHMÚ

7.3 | Spotřeba elektrické energie

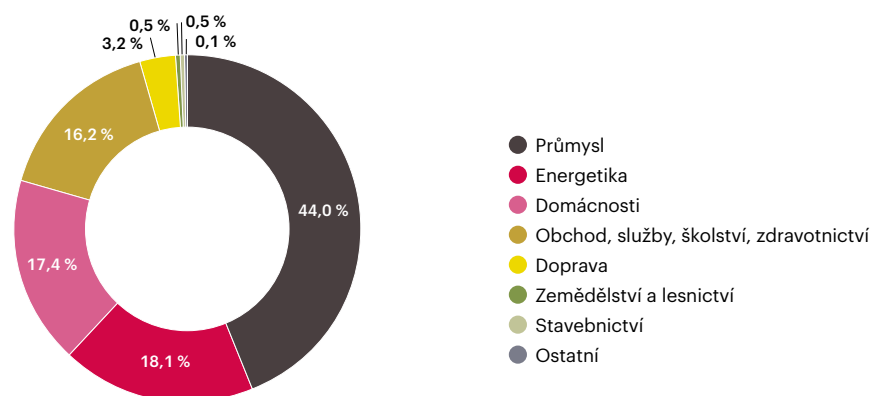
Spotřeba elektrické energie v Ústeckém kraji je v porovnání s ostatními kraji ČR třetí nejvyšší po krajích Středočeském a Moravskoslezském. V roce 2016 bylo v tomto kraji spotřebováno 5 772,7 GWh, což je o 0,7 % méně než v roce 2015 a o 29,9 % méně než v roce 2001.

Největší podíl spotřeby (Graf 7.3.1) zaujímá průmyslový sektor (44,0 %, tj. 2 538,2 GWh v roce 2016), z jehož odvětví má významné postavení strojírenství, chemický a sklářský průmysl. Vzhledem k rozsáhlým ložiskům hnědého uhlí je zde také dominantní těžba energetických surovin a energetika. V energetice bylo v roce 2016 spotřebováno celkem 1 047,0 GWh elektřiny, tedy téměř pětina celkové spotřeby kraje.

Domácnosti v roce 2016 spotřebovaly 17,4 %, tj. 1 005,6 GWh elektřiny, v tomto sektoru se spotřeba meziročně mění jen minimálně.

Graf 7.3.1

Spotřeba elektrické energie [%], 2016

Zdroj: ERÚ

7.4 | Vytápění domácností

Způsob vytápění domácností se v jednotlivých krajích ČR výrazně liší. V regionech s velkými aglomeracemi bývá zavedeno centrální zásobování teplem, naopak v menších obcích jsou častěji rozšířena lokální topeniště, kde se domácnosti vytápějí individuálně.

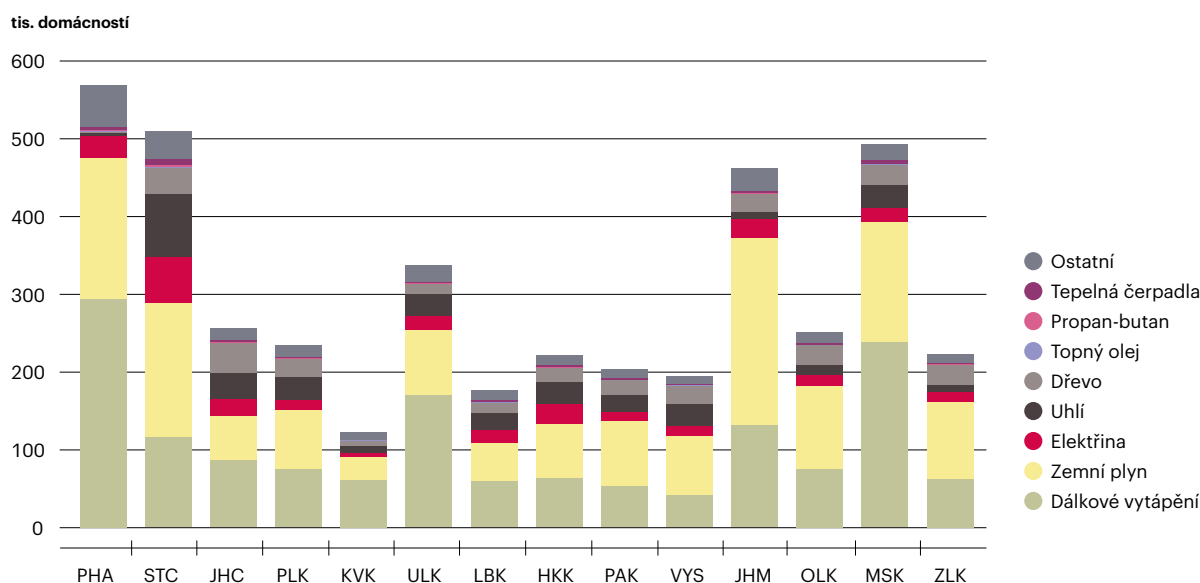
V Ústeckém kraji je díky velkému počtu elektráren více než polovina domácností vytápěna dálkově (50,3 % v roce 2016), neboť je pro vytápění využíváno zbytkové teplo z výroby elektřiny. Oproti ostatním krajům se jedná o výrazný nadprůměr (průměrně je dálkově vytápěno 35,7 % domácností ČR). Druhým nejrozšířenějším způsobem vytápění je zemní plyn (24,9 %), který je oproti průměru ČR (34,8 %) naopak nižší (Graf 7.4.1). Podíl vytápění uhlím je v kraji průměrný (8,1 %), podíl vytápění dřevem je však nižší (4,0 % oproti průměrnému podílu 6,7 %). Tato paliva se často kombinují, velkou roli ve výběru paliva pro domácnosti hraje jeho cena. S cenou paliva však často klesá i jeho kvalita, a tak se stává, že obyvatelé ve snaze ušetřit náklady na vytápění se vrací k palivům ekologicky méně příznivým. Tyto způsoby vytápění se pak velkou měrou projevují na emisích z vytápění. Poměr způsobu hlavního vytápění domácností se s časem mění jen velmi pomalu, ovlivňuje ho zejména výstavba nových domů a bytů.

Ústecký kraj má oproti ostatním krajům vyšší hustotu zalidnění (63 domácností.km² oproti průměrnému počtu 54 domácností.km²), proto i přes relativně příznivý poměr paliv jsou zde některé emise z vytápění (TZL, PM₁₀ a PM_{2,5}) oproti průměru ČR vyšší (Graf 7.4.2).

Velmi důležitým faktorem, ovlivňujícím emise z vytápění v jednotlivých letech, je délka a průběh topné sezony. V období, kdy je chladnější topná sezona, narůstají úměrně i emise z vytápění a naopak. V roce 2015⁶ byla topná sezona chladnější, a tudíž více náročná na vytápění než v roce 2014. Tento vývoj se projevil i na emisích z vytápění domácností v roce 2015. Meziročně (2014–2015) došlo v kraji ke zvýšení všech sledovaných emisí z vytápění domácností. Emise tuhých částic vzrostly o 6,4 % a emise PAU se zvýšily o 6,5 %.

Graf 7.4.1

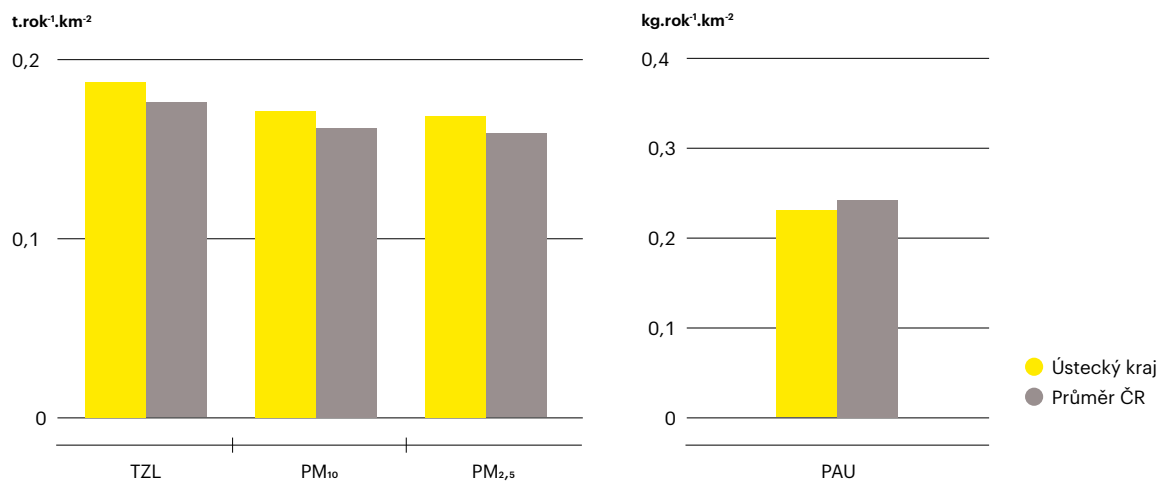
Způsob vytápění domácností v krajích ČR [tis. domácností], 2016

Zdroj: ČHMÚ

⁶ Data pro rok 2016 nejsou, vzhledem k metodice jejich vykazování, v době uzávěrky publikace k dispozici.

Graf 7.4.2

Měrné emise z vytápění domácností [$\text{t.rok}^{-1}.\text{km}^{-2}$, $\text{kg.rok}^{-1}.\text{km}^{-2}$], 2015

Data pro rok 2016 nejsou, vzhledem k metodice jejich vykazování, v době uzávěrky publikace k dispozici.

Zdroj: ČHMÚ

8

Doprava

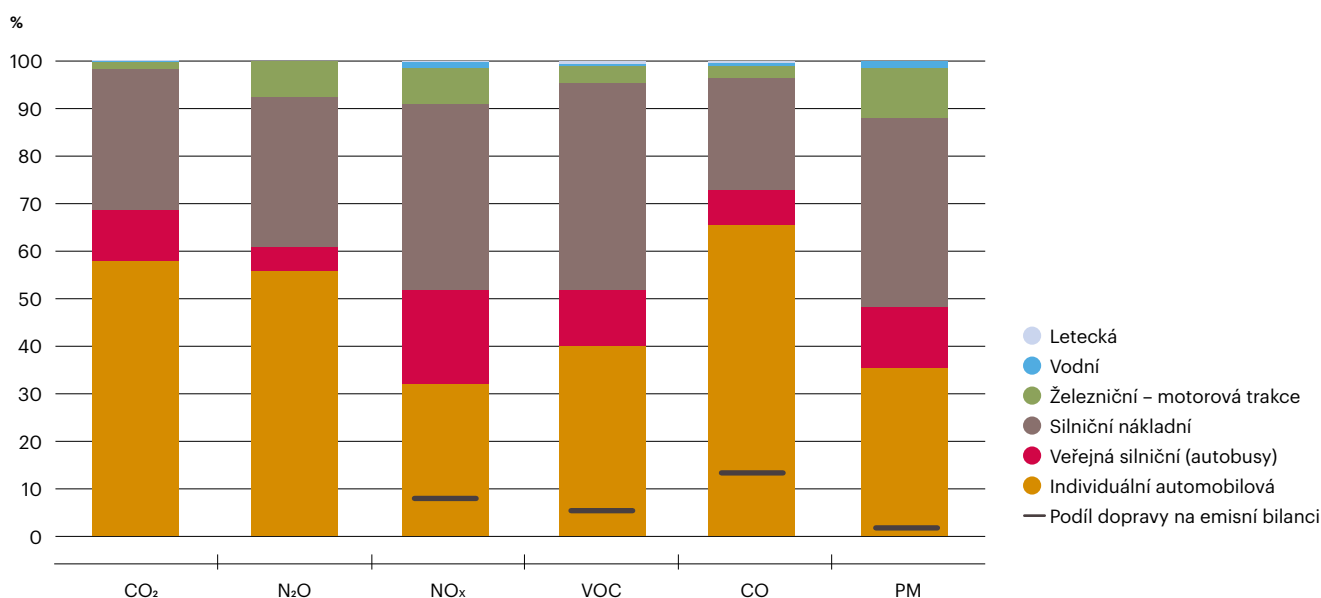
8.1 | Emise z dopravy

S ohledem na průmyslové zaměření Ústeckého kraje není doprava hlavním zdrojem znečišťování ovzduší, lokálně však v dopravně zatížených lokalitách způsobuje zvýšené koncentrace znečišťujících látek. Emise NO_x z dopravy na jednotku plochy ($0,4 \text{ t.km}^{-2}$), značící emisní zátěž území dopravou, byly v kraji v roce 2016 na úrovni celorepublikového průměru. Největším dopravním zdrojem emisí NO_x , VOC a suspendovaných částic byla v roce 2016 nákladní silniční doprava (Graf 8.1.1), v případě emisí skleníkových plynů a CO byla jejich hlavním zdrojem individuální automobilová doprava. V roce 2016 byl zprovozněn poslední zatím nedokončený úsek dálnice D8 přes České středohoří v úseku Lovosice–Řehlovice v celkové délce 16,4 km, což významným způsobem snížilo dopravní zátěž obcí na objízdných trasách přes Velemín a Lovosice. Z dalších dopravních staveb byl v roce 2016 dokončen obchvat Velemyšlevsi na silnici I/27 a v realizaci byla stavba obchvatu Děčína na silnici I/62 v úseku Děčín–Vilnsnice.

Emise znečišťujících látek z dopravy v kraji v období 2000–2016 výrazně poklesly (Graf 8.1.2), nejvíce emise VOC, a to o 82,2 %. K tomuto poklesu došlo v souladu s celostátními trendy vývoje emisí z dopravy a ovlivnila ho modernizace vozového parku vedoucí k poklesu emisní náročnosti dopravy. V závěru hodnoceného období však kvůli růstu přepravních výkonů silniční dopravy klesající trend emisí postupně přešel do stagnace, v roce 2016 v meziročním srovnání poklesly emise NO_x o 0,8 %, emise CO však narostly o 0,6 % a emise PM o 0,4 %. Emise skleníkových plynů z dopravy zaznamenaly během sledovaného období nárůst, který však patřil mezi nejméně výrazné v rámci krajů ČR. V závěru období se dynamika růstu emisí skleníkových plynů kvůli zvyšování spotřeby energií a paliv v dopravě zvýšila, emise CO_2 vzrostly v roce 2016 v meziročním srovnání o 4,0 % a emise N_2O o 4,3 %.

Graf 8.1.1

Emise znečišťujících látek a skleníkových plynů z jednotlivých druhů dopravy a podíl dopravy na celkové emisní bilanci v kraji v roce 2016 [%]

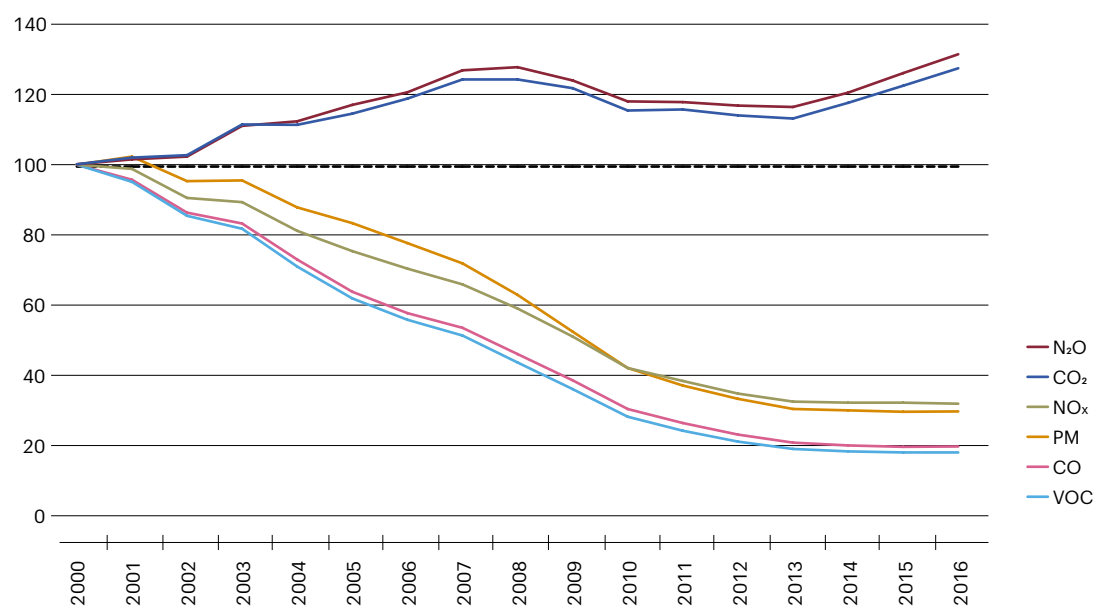
Data celkových emisí skleníkových plynů se nesledují na krajské úrovni, z tohoto důvodu nejsou stanoveny podíly dopravy na celkových emisích skleníkových plynů v krajích.

Zdroj: CDV, v.v.i.

Graf 8.1.2

Vývoj emisí znečišťujících látek a skleníkových plynů z dopravy [index, 2000 = 100], 2000–2016

index (2000 = 100)

Zdroj: CDV, v.v.i.

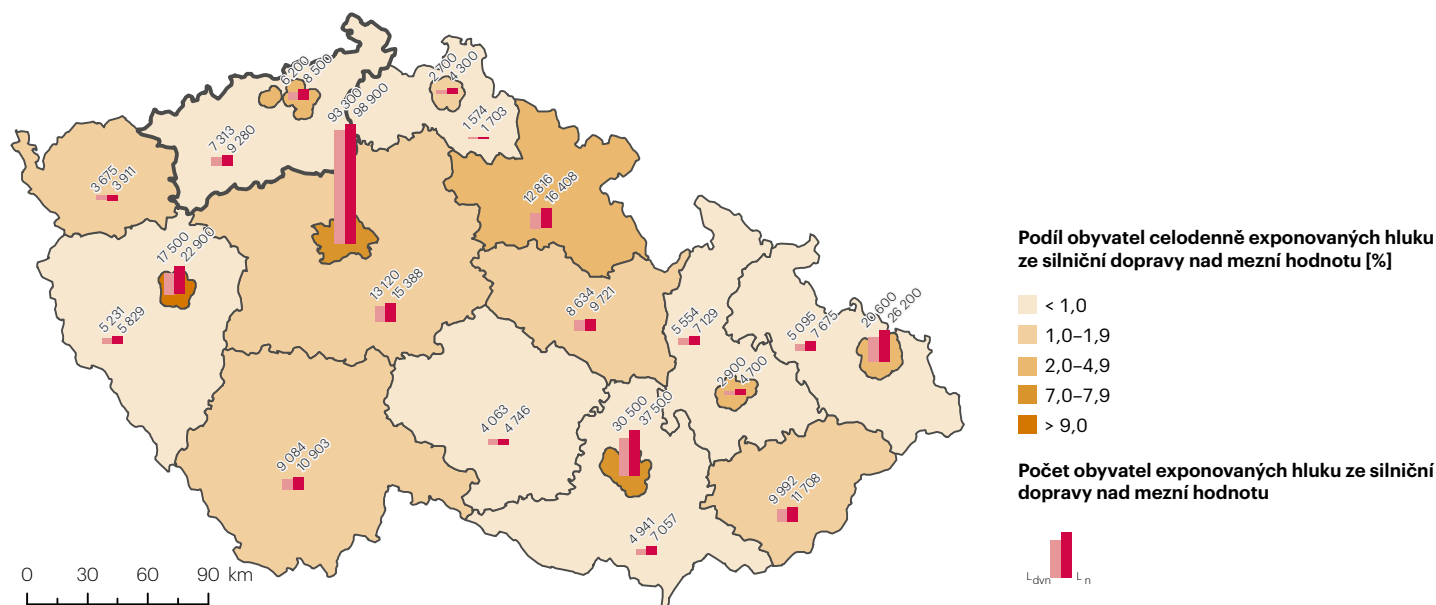
8.2 | Hluková zátěž obyvatelstva

Celodennímu (24hodinovému) obtěžování hlukem ze silniční dopravy nad 50 dB bylo v roce 2012⁷ v aglomeraci⁸ Ústí n. L./Teplice exponováno 96,5 % obyvatel aglomerace, z toho hluku nad mezní hodnotu⁹ 70 dB celkem 6,2 tis. osob, tj. 3,4 % obyvatel aglomerace (Obr. 8.2.1), 750 obytných budov a 9 školských zařízení. V nočních hodinách hluk ze silniční dopravy nad mezní hodnotu 60 dB obtěžoval 8,5 tis. osob, tj. 4,7 % obyvatel aglomerace. Aglomerace byla rovněž mírně zasažena hlukem ze železniční dopravy a z průmyslu.

Mimo aglomeraci bylo hlukové zátěži z hlavních silnic¹⁰ nad 50 dB v roce 2012 celodenně vystaveno 103,6 tis. osob (12,5 % obyvatel kraje), z toho hluku nad mezní hodnotu 7,3 tis. obyvatel, v nočních hodinách pak 9,3 tis. obyvatel (cca 1 % obyvatel kraje). Celkem v 38 obcích bylo zaznamenáno překročení mezní hodnoty pro celodenní hlukovou zátěž z hlavních silnic, nejvíce byly zasaženy obce ležící na alternativních trasách v době hlukového mapování nedokončeného úseku dálnice D8 přes České středohoří. Podíl obyvatel celodenně exponovaných hluku nad mezní hodnotu dosahoval např. v obcích Bořislav 14,4 %, Velemín 11,8 %, Dolní Zálezly 10,9 % a Lovosice 4,7 %. Ústecký kraj měl rovněž významnější hlukovou zátěž ze železnic mimo aglomerace, celodenně bylo hladinám hluku nad mezní hodnotu mimo aglomeraci vystaveno 2,3 tis. obyvatel kraje, 560 obytných staveb a 3 školská zařízení.

Obr. 8.2.1

Hluková zátěž obyvatelstva ze silniční dopravy překračující mezní hodnoty hlukových ukazatelů pro celodenní (L_{dvn}) a noční (L_n) hlukovou zátěž [% , počet obyvatel], 2012

Data pro období 2013–2016 nejsou, vzhledem k metodice jejich vykazování, v době uzávěrky publikace k dispozici.

Zdroj: NRL pro komunální hluk

⁷ Data byla pořízena v rámci 2. kola strategického hlukového mapování, které se provádí dle požadavků směrnice Evropského parlamentu a Rady 2002/49/ES o hodnocení a řízení hluku ve venkovním prostředí. V letech 2016–2017 probíhalo zpracování výsledků 3. kola hodnotícího stav hlukové zátěže v roce 2016, kvůli zpoždění projektu však výsledky v době uzávěrky publikace nebyly k dispozici.

⁸ Aglomerace jsou definovány vyhláškou č. 561/2006 Sb., o stanovení seznamu aglomerací pro účely hodnocení a snižování hluku.

⁹ Mezní hodnoty hlukových indikátorů jsou stanoveny vyhláškou č. 523/2006 Sb., o hlukovém mapování pro indikátory celodenní (24hodinové) hlukové zátěže L_{dvn} a noční hlukové zátěže L_n (22–06 hod.). Překročení mezních hodnot je iniciačním mechanismem pro tvorbu akčních plánů na snížení hlukové zátěže.

¹⁰ Silnice s intenzitou dopravy vyšší než 3 mil. vozidel za rok.

Odpady

9.1 | Produkce odpadů

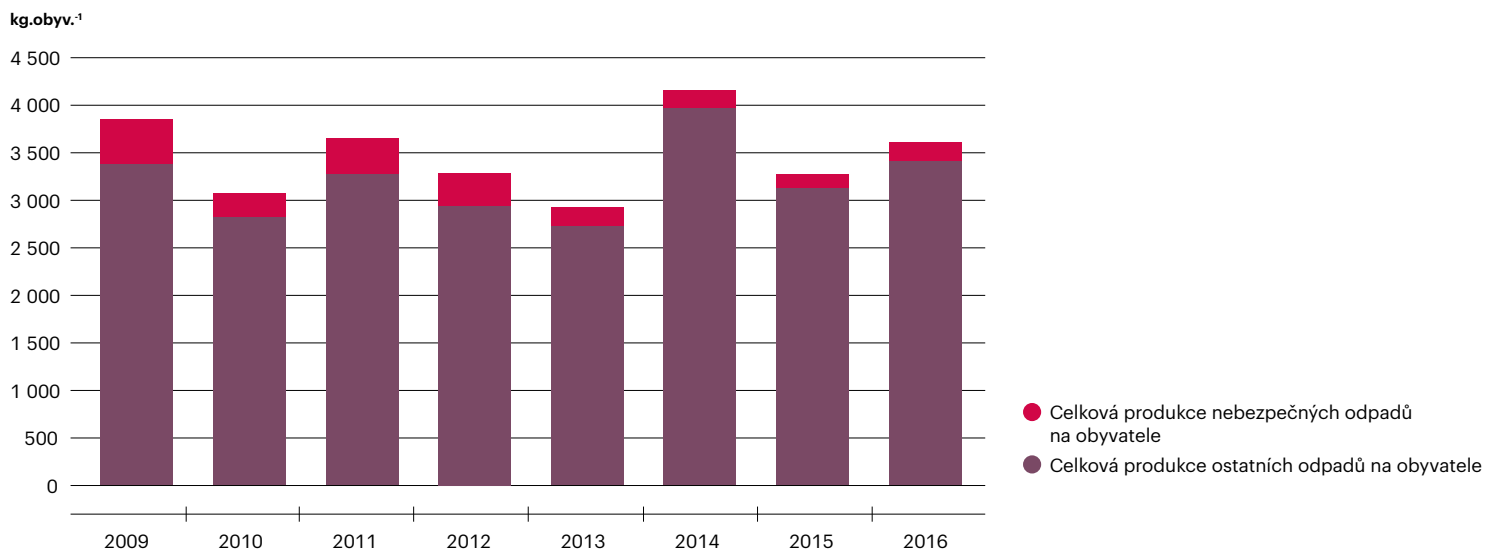
Celková produkce odpadů na obyvatele¹¹ v Ústeckém kraji mezi lety 2009 a 2016 kolísala, celkově však klesla o 6,4 % na 3 577,4 kg.obyv.⁻¹, a to i přes meziroční zvýšení 2015–2016 o 10,2 % (Graf 9.1.1). Výkyvy v produkci odpadů jsou úzce spjaty s aktuálním stavem průmyslu, zejména se stavební činností a sanací starých ekologických zátěží. Celková produkce ostatních odpadů na obyvatele se od roku 2009 nevýrazně zvýšila o 0,8 % na 3 387,3 kg.obyv.⁻¹ z důvodu mírného nárůstu produkce stavebních a demoličních odpadů. Vysoká produkce v roce 2014 byla zapříčiněna hlavně stavbou rychlostní silnice R6.

Celková produkce nebezpečných odpadů na obyvatele mezi lety 2009–2016 výrazně klesla o 58,9 % na celkových 190,1 kg.obyv.⁻¹. I přes tento pokles se však jedná o nejvyšší hodnotu v rámci ČR. Na vývoji produkce nebezpečných odpadů se významně podílelo 44,0% snížení v roce 2013, které je možné dát do souvislosti především s postupným dokončováním odstraňování starých ekologických zátěží a stavebních zakázek spojených s demoliční činností (došlo hlavně k úbytku množství vytěžené a kontaminované zeminy, kamení a stavebních směsí). Konkrétně se jednalo o dokončení sanace v bývalé výrobně fenolů v Litvínově (areál Chempark Záluží) a ukončení demoličních prací při modernizaci elektráren Tušimice a Prunéřov. Podíl celkové produkce nebezpečných odpadů na celkové produkci odpadů na obyvatele tak mezi lety 2009–2016 poklesl z 12,1 % na 5,3 %. Na produkci nebezpečných odpadů se kromě stavebních firem značnou měrou podílel i chemický průmysl a společnosti zabývající se stabilizací a biodegradací odpadů.

Celková produkce komunálních odpadů¹² na obyvatele se od roku 2009 snížila o 10,1 % na 511,4 kg.obyv.⁻¹ (Graf 9.1.2). Celková produkce směsného komunálního odpadu na obyvatele mezi lety 2009–2016 poklesla o 15,6 % na hodnotu 277,8 kg.obyv.⁻¹ a její podíl na celkové produkci komunálních odpadů na obyvatele se ve sledovaném období snížil z 57,8 % na 54,3 %.

Graf 9.1.1

Celková produkce odpadů na obyvatele, celková produkce ostatních a nebezpečných odpadů na obyvatele [kg.obyv.⁻¹], 2009–2016

ČSÚ je zdrojem dat o počtu obyvatel ČR (střední stav).

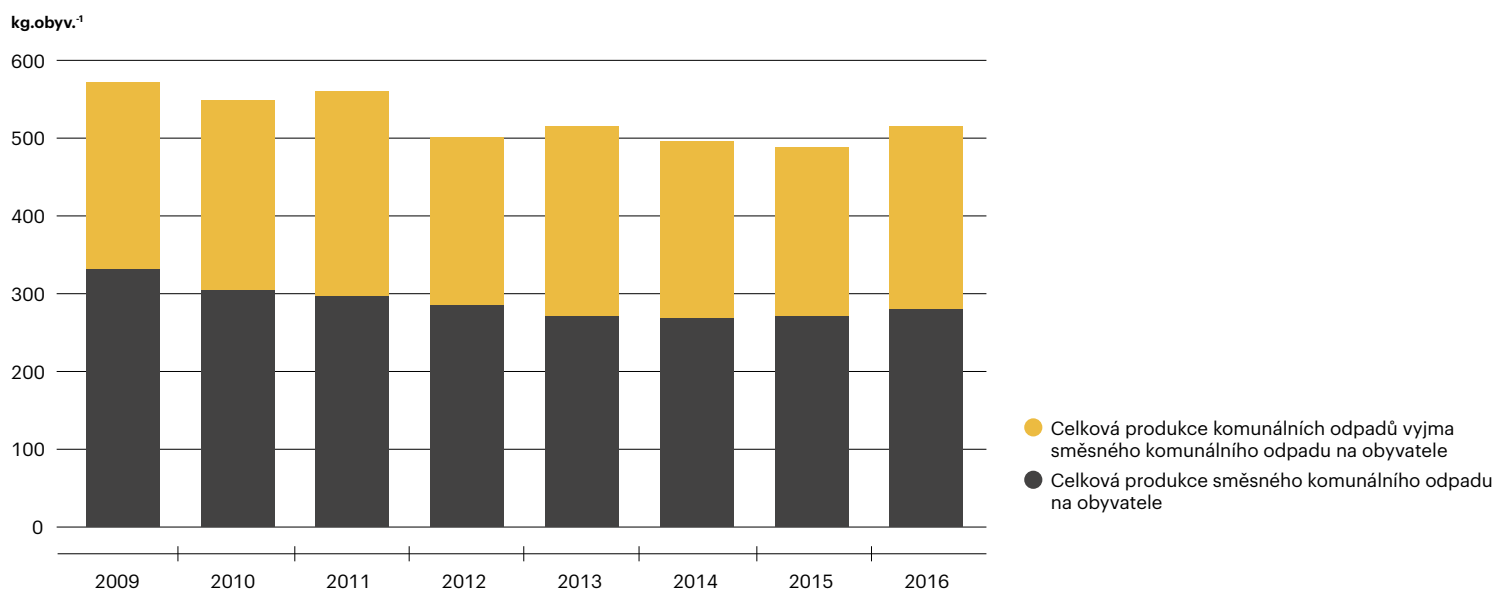
Zdroj: CENIA, ČSÚ

¹¹ Součet celkové produkce ostatních a nebezpečných odpadů na obyvatele.

¹² Produkce komunálních odpadů od občanů včetně produkce komunálních odpadů vznikajících při nevýrobní činnosti právnických osob a fyzických osob oprávněných k podnikání na území obce (https://www.mzp.cz/cz/soustava_indikatoru_2016).

Graf 9.1.2

Celková produkce komunálních odpadů na obyvatele, celková produkce směsného komunálního odpadu na obyvatele [kg.obyv.⁻¹], 2009–2016

ČSÚ je zdrojem dat o počtu obyvatel ČR (střední stav).

Zdroj: CENIA, ČSÚ

Další informace k aktivitám a problémům řešeným v rámci kraje v oblasti životního prostředí

Projektová činnost kraje v oblasti životního prostředí v roce 2016

Název projektu	Cíle projektu
OdCom – Objektivizace stížností na zápach v Erzgebirgskreis a v Ústeckém kraji – příspěvek k analýze příčin a zjišťování zdravotních následků	Předmětem projektu je objektivizovat stížnosti obyvatel v česko-saském pohraničí na zápach, jeho lokalizace a posouzení působení zápachu a dalších škodlivin v ovzduší na zdraví obyvatelstva v Sasku i v Čechách.
SEZ – silážní žlaby Hrobce – Rohatce	Předmětem projektu je likvidace staré ekologické zátěže evidované v databázi SEKM č. 4815002. Lokalita se nachází v jihozápadní části obce Hrobce – Rohatce, okres Litoměřice. Jedná se o dva silážní žlaby o rozměrech 40 × 8 m.
MOOREVITAL 2018 – pokračování ochrany rašelinišť v Krušných horách	Projekt navazuje na předcházející projekty revitalizace rašelinišť mezi Horou Sv. Šebestiána a Satzung. Na české straně budou na území cca 10 ha revitalizovány plochy rašeliniště „Zlatý důl“ zaměřené především na podporu biotopu tetřívka obecného (Tetrao tetrix), ale i celého ekosystému a jeho funkcí včetně zlepšení retence vody v krajině, podpory malého vodního cyklu a vazby CO ₂ .
Péče o zvláště chráněná území a biotopy zvláště chráněných druhů ve správě Ústeckého kraje v roce 2016	Managementová opatření nahrazují v daných lokalitách zaniklý tradiční způsob využívání dotčených pozemků zpravidla jako pastvin nebo luk a jsou podmínkou zachování předmětu ochrany, tj. různých typů polopřirozené stepní, luční a mokřadní vegetace s výskytem ohrožených druhů rostlin a živočichů. Předmětem projektu je především ruční i mechanizované kosení travních porostů, aplikace arboricidu k potlačení pařezové výmladnosti dřevin, asanační expanzivních dřevin a likvidace invazních druhů rostlin.
Údržba vybraných cenných území ve správě Ústeckého kraje řízenou pastvou v roce 2016 – Úštěcko	Předmětem projektu je realizace řízené pastvy ovcí a koz na vybraných zvláště chráněných územích a dalších cenných lokalitách Ústeckého kraje v okrese Litoměřice v roce 2016. Pastva představuje na jednotlivých lokalitách tradiční a v minulosti zaniklý způsob obhospodařování pozemků a je podmínkou zachování předmětu ochrany, tj. různých typů polopřirozené stepní, luční a mokřadní vegetace s výskytem ohrožených druhů rostlin a živočichů.

Dotační tituly kraje vyhlášené v roce 2016

Název dotačního titulu	Cíle dotace
Program pro rozvoj eko-agro oblastí v Ústeckém kraji na období let 2013 až 2016 – Podpora včelařů na území Ústeckého kraje	Zvrácení dlouhodobě nepříznivého vývoje, oživení zájmového včelaření podporou jak nových zájemců o včelaření, tak i těch, kteří již včelaři, s cílem rovnoměrného zavčelení a ozdravení chovů v jednotlivých katastrech Ústeckého kraje.
Program pro rozvoj eko-agro oblastí v Ústeckém kraji na období let 2013 až 2016 – Obnova krajiny a biodiverzity na území Ústeckého kraje	Zvýšení biodiverzity a protierozní ochrany zemědělské půdy na území Ústeckého kraje prostřednictvím opatření realizovaných mimo zastavěná území a zastavitelné plochy obcí.
Program pro rozvoj eko-agro oblastí v Ústeckém kraji na období let 2013 až 2016 – Rozvoj ekologické výchovy, vzdělávání a osvěty (EVVO) na území Ústeckého kraje	Poskytování dotace v souladu s aktualizovanou Konceptí environmentální výchovy, vzdělávání a osvěty v Ústeckém kraji: podpora získávání prostředků z vnějších zdrojů na projekty rozvoje EVVO; rozvoj EVVO ve školách a školských zařízeních; rozvoj EVVO v mimoškolní oblasti; podpora projektů EVVO; podpora lesní pedagogiky.
Program pro rozvoj eko-agro oblastí v Ústeckém kraji na období let 2013 až 2016 – Podpora záchranných stanic na území Ústeckého kraje	Zajištění péče o zraněné volně žijící druhy živočichů chráněné dle zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů na území Ústeckého kraje v působnosti záchranné stanice.
Program podpory rozvoje zemědělství a venkovských oblastí Ústeckého kraje na období let 2014 až 2020	1) Investiční podpora do zemědělských hospodářství související se zemědělskou prvovýrobou. 2) Podpora investic souvisejících se zpracováním zemědělských produktů a jejich uváděním na trh. 3) Neinvestiční podpora předávání znalostí, informačních akcí a poradenských služeb.
Program pro poskytování příspěvků na hospodaření v lesích Ústeckého kraje na období 2014 až 2020	Poskytování příspěvku na obnovu, zajištění a výchovu lesních porostů a příspěvku na ekologické a k přírodě šetrné technologie v souladu se schválenou podporou č. SA. 36748 (2013/N).
Fond vodního hospodářství Ústeckého kraje	Poskytování dotací na podporu výstavby a obnovy vodohospodářské infrastruktury na území Ústeckého kraje dle § 88 odst. 15 vodního zákona.

Další environmentální aktivity kraje a EVVO v roce 2016

Aktivity EVVO:

Obecně byly aktivity EVVO zaměřeny zejména na zvyšování povědomí o problematice ekologické výchovy prostřednictvím ekologických center a výukových programů. V rámci podpory prostřednictvím dotačního titulu bylo v roce 2016 podpořeno 21 projektů s finančním rozpočtem 952 tis. Kč. Mezi tyto aktivity EVVO lze zařadit mimo jiné i následující:

- 5. setkání koordinátorů EVVO Ústeckého kraje – jaro 2016
- krajská konference EVVO Ústeckého kraje – podzim 2016
- vyhodnocení a předání ocenění „Lipová ratolest“ – za přínos v ekologické výchově
- setkání ekologických center v Ústeckém kraji – jaro 2016
- vyhlášení prvního ročníku Škola udržitelného rozvoje
- seminář „Biotechnologie v potravinářství“
- výukový materiál pro školská zařízení a jiné organizace působící v oblasti EVVO – puzzle, atlasy aj. s ekologickou tematikou
- správa webových stránek – Ekovýchova v Ústeckém kraji
- podpora Specializačního studia koordinátorů EVVO v Ústeckém kraji – prostřednictvím Klubu ekologické výchovy.

Další aktivity:

Spolupráce se společností EKO-KOM, a.s. – 12. ročník krajské soutěže pro obce a města „Skleněná popelnice“.

Osvětové aktivity pro občany v oblasti ekologických forem vytápění – semináře, konference.

Snížení koncentrací znečišťujících látek v ovzduší z dopravy, lokálních topenišť a stacionárních zdrojů – osvětové akce.

Vyhlášení dvou maloplošných zvláště chráněných území a rozšíření jednoho stávajícího maloplošného zvláště chráněného území – za finanční podpory OPŽP.

Podpora využívání místních zemědělských a potravinářských produktů – Regionální potravina, Potravina Přemysla Oráče, farmářské trhy.

Podpora vybraných činností v lesnictví souvisejících s ochranou biodiverzity, obnovou přirozených biotopů, komplexní údržbou lesa a obnovou lesních cest.

Podpora uživatelů pozemků, honiteb a rybářských revírů při činnostech přispívajících k ochraně biodiverzity a ekologické stability krajiny.

Aktivity neziskového sektoru s environmentální tematikou v roce 2016

Na území Ústeckého kraje působí ekologická centra, která organizují výukové programy, soutěže s ekologickou tematikou nebo semináře.

V databázi neziskových organizací v Ústeckém kraji je evidováno cca 30 organizací s environmentální tematikou, např.: EC Meluzína (Děčín), Ekologické centrum Most pro Krušnohoří (Most), České Švýcarsko o.p.s. (Krásná Lípa), 4. ZO ČSOP Tilia (Krásná Lípa), CEV VIANA (Litvínov), Vzdělávací a rekreační centrum Lesná, o.p.s., Středisko ekologické výchovy SEVER Lito-měřice, Ekocentrum při Podkrušnohorském zooparku Chomutov, ZO ČSOP Klíny, Klub ekologické výchovy – krajská skupina Most. Mezi další organizace patří např. Zoologická zahrada Děčín, Zoologická zahrada Ústí nad Labem, Správa CHKO Labské Pískovce, Správa Národního parku České Švýcarsko, Správa CHKO České Středohoří, Minifarma Dlouhá Louka.

Aktivita	Garant aktivity
Obnova extenzivních ovocných sadů, výsadba starých odrůd ovocných stromů	EC Meluzína
Výukové programy pro MŠ, ZŠ a SŠ	Ekologické centrum Most pro Krušnohoří
Vzdělávací akce a kurzy pro odbornou i širokou veřejnost	České Švýcarsko o.p.s.
EVVO, provoz 3 ekocenter v Ústeckém kraji	4. ZO ČSOP Tilia
Koordinace EVVO při Schole Humanitas, garance programu GLOBE	CEV VIANA

Zdroj: KÚ Ústeckého kraje

Seznam zkratek

BSK₅ biochemická spotřeba kyslíku pětidenní
CDV, v.v.i. Centrum dopravního výzkumu, veřejná výzkumná instituce
CENIA CENIA, česká informační agentura životního prostředí
CEV centrum ekologické výchovy
CO oxid uhelnatý
CO₂ oxid uhličitý
ČGS Česká geologická služba
ČHMÚ Český hydrometeorologický ústav
ČOV čistírna odpadních vod
ČR Česká republika
ČSN česká technická norma
ČSOP Český svaz ochránců přírody
ČSÚ Český statistický úřad
DPH daň z přidané hodnoty
EC ekologické centrum
ERÚ Energetický regulační úřad
EVL evropsky významná lokalita
EVVO environmentální vzdělávání, výchova a osvěta
CHKO chráněná krajinná oblast
CHSK_{Cr} chemická spotřeba kyslíku dichromanem draselným
IAD individuální automobilová doprava
IPPC integrovaná prevence a omezování znečištění (Integrated Pollution Prevention and Control)
IRZ Integrovaný registr znečišťování
KÚ krajský úřad
MH mezní hodnota
MZe Ministerstvo zemědělství
MŽP Ministerstvo životního prostředí
N₂O oxid dusný
NH₃ amoniak
N-NH₄⁺ amoniakální dusík
N-NO₃⁻ dusičnanový dusík
NO_x oxidy dusíku
NRL Národní referenční laboratoř pro komunální hluk
NSD nákladní silniční doprava
o.p.s. obecně prospěšná společnost
OPŽP Operační program Životní prostředí
PAU polycyklické aromatické uhlovodíky
P_{celk.} celkový fosfor
PM suspendované částice
REZZO registr emisí a zdrojů znečištění ovzduší
SEKM Systém evidence kontaminovaných míst
SEZ stará ekologická zátěž
SHM strategické hlukové mapování
SO₂ oxid siřičitý
SZP společná zemědělská politika
SZÚ Státní zdravotní ústav
TZL tuhé znečišťující látky
v.v.i. veřejná výzkumná instituce
VN vodní nádrž
VOC volatilní (těkavé) organické látky

VÚKOZ, v.v.i. Výzkumný ústav Silva Taroucy pro krajinu a okrasné zahradnictví, v.v.i.

VÚV T.G.M., v.v.i. Výzkumný ústav vodohospodářský T. G. Masaryka, v.v.i.

ZO základní organizace

HKK Královéhradecký kraj

JHC Jihočeský kraj

JHM Jihomoravský kraj

KVK Karlovarský kraj

LBK Liberecký kraj

MSK Moravskoslezský kraj

OLK Olomoucký kraj

PAK Pardubický kraj

PHA Hl. m. Praha

PLK Plzeňský kraj

STC Středočeský kraj

ULK Ústecký kraj

VYS Kraj Vysočina

ZLK Zlínský kraj

